

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu a jeho
přínos pro tepelský region**

Mgr. Veronika Berková

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mgr. Veronika Berková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu a jeho přínos pro tepelský region

Název anglicky

Civic Association for Tepelský Region Recovery and its Benefit for Tepelský Region

---

Cíle práce

Teorie regionálního rozvoje je spojována mimo jiného s endogenními faktory, které mnohdy bývají považovány za klíčové z hlediska rozvojového potenciálu vybraného regionu. V této souvislosti je diplomová práce orientována na aktivity lokálního participačního charakteru. Konkrétně je cílem ověřit uplatnitelnost teorie regionálního rozvoje při interpretaci rozvoje studované oblasti v kontextu konkrétní vybrané neziskové organizace. Dílčími cíli, které mají přispět k naplnění cíle hlavního, bude popsat aktivity vybrané neziskové organizace a posoudit dopad těchto aktivit na kulturní a společenský život v obcích vybraného regionu.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Ta bude věnována Občanskému spolku pro obnovu tepelského regionu (OSOTR). Subjektem studia budou aktivity, které zmiňovaný spolek realizuje. Objektem studia poté bude reálný přínos pro rozvoj zkoumané lokality. Vybranou lokalitou bude tzv. tepelský region, zahrnující zejména obec Chodová Planá. Práce bude postavena především na nestrukturovaných rozhovorech s představiteli studované organizace a politickými představiteli příslušných obcí. Práce dále bude vycházet ze studia materiálů týkajících se vybrané organizace.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

regionální rozvoj, neziskový sektor, občanský spolek, Chodová Planá, obnova, region

---

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.

HRABÁNKOVÁ, M. – JIHOČESKÁ UNIVERZITA. ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu : vědecká monografie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011. ISBN 978-80-7204-752-9.

MINAŘÍK, B. – BORŮVKOVÁ, J. – VYSTRČIL, M. *Analýzy v regionálním rozvoji*. [Praha]: Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-129-1.

WOKOUN, R. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1301-0.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 01. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu a jeho přínos pro tepelský region" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za vedení diplomové práce a konzultace s ní spojené.

Děkuji také všem členům občanského spolku OSOTR za jejich přínosnou aktivitu pro region a za podporu i inspiraci mé činnosti během tvorby této práce.

V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům, kteří jsou mi vždy oporou a povzbuzením.

Občanský spolek pro podporu tepelského regionu a jeho přínos pro tepelský region

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá Občanským spolkem pro obnovu tepelského regionu a jeho přínosy pro regionální rozvoj v oblasti Chodové Plané a tepelského regionu. Práce je zaměřena na dílčí aktivity spolku, které přináší do regionu kulturu, vzdělání i obnovu historických památek různým skupinám obyvatel a regionu samotnému.

Práce je členěna na část teoretickou a část výzkumnou.

Teoretická část se zabývá uvedením do problematiky a definováním klíčových pojmů jako je region, teorie regionálního rozvoje, regionální rozvoj, neziskový sektor či spolek.

Praktická část je zaměřená na jednotlivé aktivity, kterým se spolek věnuje a zkoumá jejich přínos pro tepelský region včetně Chodové Plané a jeho komunitu. Praktická část se dále zabývá analýzou rozhovorů s respondenty, které spojuje se spolkem nějaký konkrétní vztah.

Klíčová slova: spolek, OSOTR, region, regionální rozvoj, teorie regionálního rozvoje, přínos, Chodová Planá, kostel, výstava, obnova, disparita.

Civic association for Tepla region recovery and its benefit for Tepla region

Abstract

This diploma thesis deal with Civic association for Tepla region recovery and its benefits for regional development in Chodova Plana and tepelsky region. Thesis is focused on the partial activities of this association, which brings to this region culture, education and recovery of historical monuments to different groups of inhabitants and also to a region itself.

Diploma thesis is devided into two main parts – a theoretical and a practical part.

The theoretical part deal with an introduction of the main and particular topics and definitions such as regional development, region recovery, nonprofit sector or civic association.

Practical part is focused on particular activities of the OSOTR civic association, explore its benefits for Tepla region including Chodova Plana and its community. Practical part also analyze interviews with respondents, who are somehow related to OSOTR activities.

Keywords: Civic association, OSOTR, region, regional development, benefit, Chodová Planá, church, exhibition, recovery, disparity.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodologie	12
3 Teoretická východiska	16
3.1 Regionální rozvoj	17
3.2 Teorie regionálního rozvoje	21
3.3 Neziskový sektor.....	23
3.4 Spolky	32
3.5 Sociální kapitál.....	36
3.6 Občanský spolek OSOTR a jeho přínos pro region	38
4 Kvalitativní výzkum.....	60
4.1 Práce s daty	60
4.2 Shrnutí a interpretace získaných dat	70
5 Diskuze	71
5.1 Výsledky práce a doporučení pro další výzkum	71
5.2 Přínos práce a doporučení pro spolek OSOTR	74
5.3 Limity práce	74
6 Závěr.....	75
7 Seznam použitých zdrojů	77
8 Přílohy	82

Seznam obrázků

Obrázek 1 Případová studie podle Yina	13
Obrázek 2 Know-how úspěšné neziskové organizace	26
Obrázek 3 Dobrovolníci podle odvětví (2018)	30
Obrázek 4 Dobrovolníci podle právních forem (2018)	31
Obrázek 5 Počet registrovaných neziskových institucí v ČR	35
Obrázek 6 Náměstní Chodové Plané	40
Obrázek 7 Geografická orientace regionu	41
Obrázek 8 Geografická poloha Chodové Plané a tepelského regionu	41
Obrázek 9 Velikonoční výstava v KD Chodová Planá	48
Obrázek 10 Vánoční výstava v KD v Chodové Plané	49
Obrázek 11 Den plný her v Chodové v Chodové Plané I	51
Obrázek 12 Den Plný her v Chodové plané II	51
Obrázek 13 Rekonstrukce kostela Všech svatých v Boněnově roce 2007	56
Obrázek 14 Brigáda v kostele Boněnov 2012	57
Obrázek 15 Interiér kostela Všech svatých Boněnov po rekonstrukci - oltář	57
Obrázek 16 Zrekonstruovaný kostel Všech svatých v Boněnově	58
Obrázek 17 Přednáška pro veřejnost	59
Obrázek 18 Přínosy spolku OSOTR	70

Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní teorie regionálního rozvoje	22
Tabulka 2 Vývoj počtu pracovníků v neziskových institucích	29
Tabulka 3 Dobrovolnická práce	29
Tabulka 4 Příjmy OSOTR v průběhu let jeho fungování	44
Tabulka 5 Výdaje OSOTRu 2012-2020	45
Tabulka 6 Výdaje OSOTRu 2011	45
Tabulka 7 Výdaje OSOTRu 2010	46
Tabulka 8 Výdaje OSOTRu 2008-2009	46
Tabulka 9 Dílčí aktivity v kostele Boněnov	55

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

KD – Kulturní dům

MAS – Místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

NNO – Nestátní neziskové organizace

NOZ – Nový občanský zákoník

OSOTR – Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu

1 Úvod

V současné době je o problematiku regionálního rozvoje narůstající zájem. Hlavním tématem je smazávání regionálních disparit, které se mezi různými oblastmi vyskytují. Regionální rozvoj není jen prioritou na úrovni státu, je i předmětem diskuze evropského formátu. Regionální rozvoj je zároveň téma, které se dotýká života každého z nás, je tedy velmi aktuální.

V regionálním rozvoji jde především o uspokojování potřeb veřejnosti, komunit i jednotlivců. Regionální rozvoj je velmi úzce spjat s životní úrovní regionu a jeho občanů. V České republice je patrná usilovná snaha o regionální rozvoj a zlepšování podmínek kvality života.

Cílem práce je zmapovat činnosti spolku OSOTR, který se zabývá regionálním rozvojem v tepelském regionu a dokázat, že aktivity, kterým se spolek věnuje, mají přínosný charakter pro místní region a komunitu ve shodě s teorií regionálního rozvoje.

Podnětem pro sepsání této diplomové práce je osobní sympatie s předmětem činnosti spolku OSOTR, obdiv osobní zaangażovanosti jeho členů, přinesení zpětné vazby spolku, kterou může reflektovat, uplatnit a dále s ní pracovat při svém budoucím působení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je ověřit uplatnitelnost teorie regionálního rozvoje na skutečném případě neziskové organizace, konkrétně na Občanském spolku pro obnovu tepelského regionu (OSOTR).

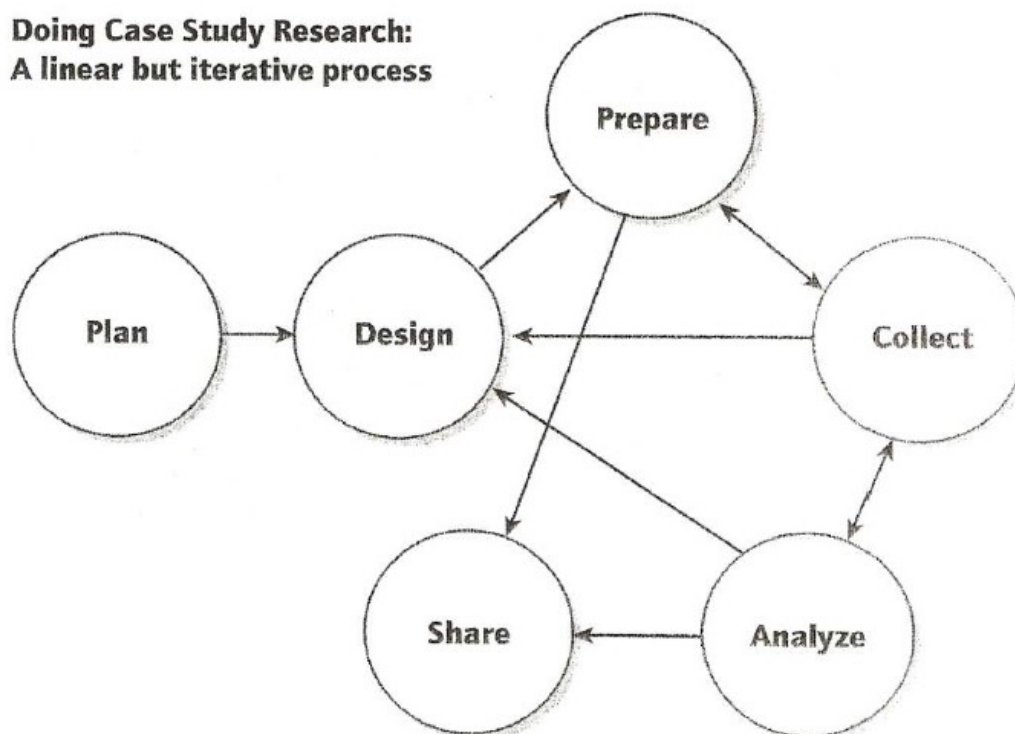
Díličím cílem je popsání aktivit spolku OSOTR a posouzení jeho přínosu pro společenský a kulturní život v Chodové Plané a tepelském regionu. Pomocí dílčích cílů potvrdit hlavní cíl této práce.

2.2 Metodologie

S ohledem na charakter zkoumané problematiky byl zvolen kvalitativní design výzkumu. Podle Hendla (2016) je kvalitativní výzkum pružný a ve svém průběhu se může vyvíjet. V případě výzkumu této práce se jedná o téma regionálního rozvoje a lokální participační aktivity konkrétní neziskové organizace s cílem ověření uplatnitelnosti teorie regionálního rozvoje. Mezi podružná výzkumná témata pak patří jednotlivé aktivity zvolené neziskové organizace a posouzení dopadů těchto aktivit na kulturní a společenský život v daném regionu.

Zvoleným typem výzkumu je případová studie, která patří mezi základní přístupy kvalitativního výzkumu. Zabývá se detailním studiem jednoho nebo několika málo případů sbírá velké množství dat od jednoho nebo několika málo jedinců. (Hendl, 2016) V případové studii je výběr vždy záměrný, tak je zajištěno, že zkoumané jevy mají právě takovou povahu, jaká je pro výzkum potřeba (Yin, 2009). Tvoření případové studie je proces lineární, ale opakující se a oscilující po celou dobu mezi základními fázemi, kterými jsou: plán, projekt, příprava sběru dat, sběr dat, analýza a publikace, jak je možno vidět na obrázku č. 1 (Yin, 2009).

Obrázek 1 Případová studie podle Yina

Zdroj: Yin 2009, str. 1

„Případová studie v sociálněvědním výzkumu je podobná mikroskopu: její hodnota závisí na tom, jak dobře je zaostřena“ (Hendl, 2016 s. 102).

Sběr dat

Metodou získání dat bylo zvoleno polostrukturované interview. Polostrukturovaný rozhovor obsahuje tzv. jádro tvořené otázky a tématy, ty jsou společné pro všechny rozhovory a respondenty a je nutné je nevynechat. Jádro rozhovoru je poté možné rozšířit o konkrétní doplňující otázky, které ještě zlepší pochopení rozhovoru. V tomto typu rozhovoru je změna pořadí otázek nebo i změna otázek samotných běžná. Zachování jádra interview je dané plus se mohou přidružit další otázky, které s jádrem souvisí a doplní rozhovor jako celek (Miovský, 2006).

Subjekt pro případovou studii představoval spolek OSOTR. Jako objekt výzkumu byl zvolen reálný přínos pro rozvoj zkoumané lokality. Před samotným rozhovorem byla připravena osnova témat a otázek, které byly předmětem výzkumu. V případě této práce se jed-

nalo o témata: přínos OSOTRU pro jednotlivce i region, Vánoční výstava, Velikonoční výstava, rekonstrukce kostela Všech svatých v Boněnově, Den plný her a jejich přínos pro tepelský region. Všem respondentům bylo pokládáno během rozhovorů stejné jádro otázek a témat, ty byly v průběhu rozhovoru doplňovány o další doplňující otázky, které se v dané situaci hodily, vyplynuly a patřily k tématu. Nedržet se pouze daných otázek z daného jádra je nezbytné (Miovský, 2006). Doplňující otázky byly pokládány také na základě vztahu respondentů ke spolku OSOTR.

Sběr dat byl završen po interview se sedmým respondentem z důvodu dosažení teoretické saturace dat a nebyl již předpoklad získání nových dat a poznatků (Hendl, 2016).

Výběrový soubor

Respondenti pro polostrukturované rozhovory byli vybráni metodou příležitostného a záměrného výběru na základě jejich vztahu ke spolku OSOTR (Miovský, 2006). Cílem bylo, aby byl výběrový soubor respondentů pestrý a reflektoval tak různé úhly pohledů lidí, které váže ke spolku rozdílný vztah, a díky tomu reflektovat různé úhly pohledu jednotlivých respondentů a případné nalezení společných prvků. Touto strukturou výběrového souboru bylo dosaženo datové triangulace (Hendl 2016). Finální výběrový soubor tvořilo 7 osob, muži i ženy různých věkových kategorií i vztahu ke spolku (člen, nečlen, návštěvník, vystavující, redaktor, zástupci z vedení městysu).

Samotné rozhovory se konaly v domluvený den a čas, trvaly přibližně hodinu. Před započítím rozhovoru se autorka, této práce, coby tazatelka, respondentovi představila a krátce vysvětlila záměr šetření. Autorka si taktéž vyžádala informovaný souhlas s nahráváním na diktafon pro účely následovného zpracování této diplomové práce.

Zpracování rozhovorů a analýza dat

Z nahrávek byl vytvořen stručný záznam. Tento záznam již neobsahuje přepis doplňujících otázek, které sloužily k navození atmosféry během rozhovoru, nebyly součástí jeho jádra a taktéž nebyly stěžejní pro téma rozhovoru. Autorkou byl kladen důraz, aby navzdory absence doslovného přepisu těchto otázek nebyl obsah sdělení respondenta změněn či jinak zkreslen. Pro zpracování dat získaných během rozhovorů byla použita metoda zakotvené teorie dle Strausse a Corbinové (1999). Data byla dále analyzována skrze otevřené axiální a selektivní kódování. (Hendl, 2016). Nacházení shodných znaků a souvislostí bylo do jisté míry subjektivním vnímáním tazatele.

3 Teoretická východiska

Region

Pojem region lze definovat různorodě například jako „objekt regionalistických studií, zatímco jeho předmětem jsou prostorové vztahy, jevy a procesy“ (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, str. 24, 2006). Definici pojmu region lze najít také v zákoně č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ten popisuje region jako územní celek, který je vymezený územními obvody krajů a obcí, jehož rozvoj může být podporován dle tohoto zákona. Šilhánková (2007) vymezuje pojem region jakožto oblast, pruh země, prostor, místo, které má více či méně jasně vymezené hranice nebo určité vlastnosti anebo také určitá část státu. Dunford (2009) chápe region jako vymezenou část zemského povrchu. Geograficky jsou regiony definovány jako celky sdílející něco společného, nebo jsou v nějakém směru funkčně závislé. Region je také možno chápat jako oblast, která má menší rozlohu než stát, ale rozlehlejší než obec (Dunford, 2009).

Podle Hampla (1996) lze regiony rozdělit na základě socio-geografické diferenciaci České republiky řádovostní hierarchizací následovně:

- Subregiony
- Mikroregiony
- Mezoregiony
- Makroregionu

Subregion

Hlavním nedostatkem subregionu je absence pracovní příležitosti, obyvatelstvo v subregionu může žít, většinou se zde nachází i základní občanská vybavenost v omezeném rozsahu.

Mikroregion

Jedná se o prostorově relativně malé celky, ale jsou v nich již relativně uzavřené regionální procesy. V mikroregionu jsou pracovní příležitosti i občanská vybavenost.

Mikroregiony se dělí na dva stupně. Mikroregiony prvního stupně jsou přirovnatelné ke spádovým územím středisek osídlení mající obvodní rozsah. Mikroregionu druhého stupně jsou přirovnatelné k dnešním okresům.

Mezoregion

Je již územně rozsáhlá jednotka s plnou občanskou vybaveností nadmístního významu. Mezoregion lze přirovnat ke krajské úrovni. V mezoregionech lze nalézt nemocnice, velká sportoviště, vysoké školy, velká zařízení pro kulturu a další. Mezoregiony se také dělí na dva stupně. Mezi mezoregiony II. stupně patří města Praha, Brno, Ostrava. Mezoregionů I. stupně je celkem 11 patří sem města jako Plzeň, Hradec Králové, Pardubice a další.

Makroregion

Makroregionem se rozumí celá Česká republika, kde kvalitativní i kvantitativní pozici zaujímá naše hlavní město Praha.

3.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je mladou vědní disciplínou s počátky kolem 30. let 20. století (Krejčí, 2010). Témata regionálního rozvoje jsou velmi různorodá a pestrá. Šilhánková (2007) se ve své publikaci zabývá např. rekonverzí a revitalizací brownfields, suburbanizací, rozvojem cestovního ruchu či rolí dopravy v regionálním rozvoji. Během Mezinárodní vědecké konference Mendelovy univerzity v Brně, Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií, se řešila např. témata vývoje nezaměstnanosti v určitých oblastech, vývoje rozměru a struktury zemědělské produkce v určitých oblastech či rozpočty krajů jako nástroj rozvoje obcí a další (Mendelova univerzita v Brně, 2019). Pojem rozvoj je nutné definovat podle jistých hodnotících kritérií. Rozvoj lze popsat vícero způsoby. Pojem rozvoj lze chápat jako proces obvykle pozitivních změn, které jsou zapříčiněny lidskou činností. Jedná se především o společensko-hospodářské, organizační, environmentální či jiné změny (Minařík, Borůvková, Vystrčil, 2013). Podle Tödlinga (2009) pojem regionální rozvoj znamená zvyšování bohatství a životních podmínek v regionech. Díky regionálnímu rozvoji roste výroba, zaměstnanost, příjmy obyvatelstva, mimo jiné se zlepšují také sociální, politické či ekologické podmínky dotčených území (Tödling, 2009). O nárůst blahobytu a všeobecného zlepšení kritérií prokazující lidský rozvoj usilují v období padesátých let dvacátého století

mimo dílčích států také různé mezinárodní organizace jako například OSN, OECD či skupina Světové banky. Kromě zvyšování blahobytu je cílem také snížení disparit v regionech či v rámci národa (Kraftová a kol., 2016). Hrabánková (2011) popisuje regionální rozvoj jako neustálý proces, který se pohybuje a utváří napříč obory a odvětvími. Spojitosti u takových oborů a odvětví je složité odhadnout nebo definovat. Regionální rozvoj je determinován víceoborovým charakterem regionálních věd (Hrabánková, 2011).

Regionálním rozvojem se rozumí proces uskutečňovaný s cílem zlepšení kvality života v regionu. Úspěšný regionální rozvoj je tedy předpokladem pro kvalitní život v konkrétní oblasti (Minařík, Borůvková, Vystrčil, 2013).

Podle Blažka (2008) je v současné době v České republice o problematiku regionálního rozvoje zvyšující se zájem. Tento zájem je zapříčiněn endogenními faktory, typicky existencí výrazných regionálních rozdílů, disparit, v různých oblastech (např. míra nezaměstnanosti, zájem subjektů místního a regionálního rozvoje na zpracování rozvojových strategií) a také exogenními faktory, které způsobuje členství ČR v EU. Evropská unie využívá moderní regionální politiky s cílem propojení regionální politiky s Lisabonskou strategií. Finanční motivací, která se váže ke členství ČR v EU, je pochopitelně také podpora, kterou lze čerpat při splnění jistých podmínek ze strukturálních fondů EU (Blažek in Wokoun, 2008). Zájem o témata regionálního rozvoje na odborné úrovni je novou problematikou (Damborský in Wokoun, 2008). Jílková (2018) považuje využívání vnitřního potenciálu regionů jako nejdůležitější faktor a nástroj regionální politiky k růstu regionů.

Regionální politika

Regionální politika státu je soubor nástrojů a opatření, které mají za cíl zmírnit, nebo smazat disparity v hospodářském rozvoji regionů s ohledem na situaci ekonomiky a politiky, ve které se země nachází. Regionální rozvoj se neobejde bez regionální politiky, která se odehrává na několika úrovních. Dílčí stupně regionální politiky mají své úkoly a cíle pro regionální rozvoj. Regionální politika přerozděluje veřejné zdroje za účelem zmírnění disparit mezi regiony, činí tak aktivně (např. opatření), nebo pasivně (např. kompenzace) (Ponikelský, 2011).

Národní strategický dokument pro oblast regionálního rozvoje na dalších sedm let představuje Strategie pro regionální rozvoj 2021+ (MMR, 2020). Tato strategie je v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje a vymezuje regionální politiku státu jako politiku, která má usměrňovat dílčí politiky tak, aby reflektovaly specifika růst-

ných druhů oblastí jako např. metropolitních oblastí, aglomerací, místních center s venkovským zázemím, strukturálně znevýhodněných krajů, ekonomicky či společensky ohrožených oblastí, a přitom využívá vlastních nástrojů s cílem ovlivnit rozvoj jednotlivých území, a zvýšit tak konkurenceschopnost znevýhodněných regionů a zmírnit dopady regionálních disparit (Kadeřábková, Mates, Wokoun, 2004). Strategie pro regionální rozvoj se upřesňuje dílčími akčními plány strategie pro konkrétní časová období, které mají za úkol podrobněji nastavit naplňování strategických cílů určených ve strategii na dané období. Nejnovějším dokumentem je Akční plán regionálního rozvoje pro období 2021-2022, který se zabývá tématy: metropolitní území, aglomerace, regionální centra a jejich venkovské zázemí, hospodářsky a sociálně ohrožená území a veřejná správa v regionálním rozvoji (MMR, 2020).

Státní správa

Úkolem státního stupně regionální politiky je zákonodárná činnost a činnost výkonných složek státu za účelem regionálního rozvoje. Snaha státní úrovně regionální politiky by měla být koncepčně pojata, měla by být výkonná a efektivně zabezpečovat finanční prostředky ze státního rozpočtu. Cílem je zvyšování potenciálu regionů, jejich konkurenceschopnosti a snižování ekonomických a sociálních disparit, které mezi regiony existují.

Samospráva

Jedná se o krajskou úroveň regionální politiky. Tento stupeň má za úkol koncepční a výkonnou činnost samosprávných orgánů kraje. Kraj a jeho orgány představují základní jednotku tvořící a realizující regionální rozvoj v České republice. Kraje spolupracují s orgány státní správy, zastupují zájmy obcí v oblasti regionálního rozvoje nad rámec obecního významu.

Obce

Obce zajišťují svoji samosprávnou činnost, která se zabývá místními záležitostmi, veřejným zájmem a zajištěním potřeb svých občanů. Hlavním úkolem je rozvoj vlastního území. Obec navrhuje nadmístní programy a podílí se na jejich realizaci. (Hrabánková, 2011)

Jako disparity jsou v regionální politice vnímány jakékoliv nerovnosti nebo odlišnosti, pokud jejich porovnávání či ztotožnění dává význam. Jedná se např. o společenský, hospodářský či politický smysl (Kutscherauer et al., 2010).

Klíčoví aktéři v regionálním rozvoji na dílčích úrovních jsou:

- Zákonodárné složky státu (Poslanecká sněmovna, Senát)
- Výkonné složky státu (vláda, ústřední správní úřady a jimi řízené organizace)
- Orgány samosprávy (krajská či obecní úroveň)
- Poradní a koordinační orgány (např. Národní programový a monitorovací výbor)
- Rozvojové agentury s celostátní nebo regionální působností (např. Czech Trade)
- Hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace a agentury
- Instituce veřejného sektoru (např. školy, zdravotní a sociální zařízení)
- Subjekty soukromého sektoru

(Hrabánková, 2011)

Endogenní faktory regionálního rozvoje

Endogenní faktory se vyskytují v určité oblasti a působí na rozvoj regionu zevnitř. Jedná se o faktory určující regionální konkurenceschopnost (Capello, 2007). Endogenní přístup k regionálnímu rozvoji je založen na využití regionálních ekonomických, společenských i přírodních zdrojů nejprve z vlastních zdrojů (Dunford, 2009). Především je třeba využít vnitřních rozvojových možností konkrétního regionu, až poté se obrátit na vnější zdroje, které mohou plynout např. od státu v podobě dotací či daňových úlev (Sucháček, 2008). Endogenní přístup neodmítá vnější podporu, ale na prvním místě stojí vlastní iniciativa a regionální zdroje. Regionální rozvoj s cílem uspokojení potřeb místních obyvatel začíná a následně se odehrává na lokální úrovni s místními účastníky, než se dostane na úroveň ústřední vlády, případně externí agentury (Tödling, 2009).

3.2 Teorie regionálního rozvoje

„Problematika regionálního rozvoje a regionálních politik je aktuálním tématem nejen na úrovni státu, ale zejména na úrovni krajské, tj. regionální. Vedle toho i obce a města hledají přístupy a nástroje, jak zlepšit svou situaci, a to nejen ekonomickou, ale mnohde i demografickou (např. úbytek počtu obyvatel velkých měst) či sociodemografickou (nezaměstnanost, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil apod.)“ (Šilhánková, 2007, str. 3).

Jedním ze základních témat regionalistiky je vytváření obecně platných teoretických modelů regionálního rozvoje. Tyto základní teorie jsou odvozovány od obecnějších ekonomických přístupů. Rozdílné obecné ekonomické přístupy způsobují rozdílné chápání regionálních rozdílů, kauzálních závislostí, důležitosti faktorů určujících regionální rozvoj apod., a jsou tak základem pro různé přístupy k chápání regionálního vývoje i regionální politiky (Šilhánková, 2007). Základní přístupy jsou ukázány v tabulce č. 1. Přehled nejvýznamnějších ekonomických směrů je předpokladem pro porozumění množství teorií regionálního rozvoje, které z ekonomických teorií často vycházejí (Blažek, Uhlíř, 2011).

Tabulka 1 Základní teorie regionálního rozvoje

Obecný ekonomický přístup		Převažující teorie regionálního vývoje	Regionální politika
Neoklasický (1920-1940)	neoklasické modely	teorie regionální rovnováhy (především tzv. neoklasické modely)	základní myšlenka "dělníci za práci", hlavní nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
Keynesiánský (1950-1975)	teorie "jádro - periferie"	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie pólů růstu)	"práce za dělníky", nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace)
Neomarxistický (1970-1985)	Neo-(post-) marxistické teorie regionálního vývoje	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie prostorových dělb práce)	návrhy na opatření neomarxisté neformulovali (v soc. zemích byla regionální politika účinná, ale ztráta vnější konkurenceschopnosti)
Neo-konzervativní (1975-)	Teorie nové ekonomické geografie	teorie regionální nerovnováhy (např. nová teorie růstu)	"podpora lokální iniciativy" - podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
Neo-institucionální (1980-)	Teorie vysvětující vývoj v období postfordizmu	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie učících se regionů)	"spolupráce a inovace", podpora malých a středních firem, šíření inovací, proměna místních institucí, založená na učení

Zdroj: Šilhánková, 2007

Klasifikačních kritérií, podle kterých lze regionální rozvoj a s ním související teorie dělit, je mnoho. Někteří autoři upřednostňují geografickou rovinu, jiní zase ekonomickou. Podle Blažka a Uhlíře (2011) jsou dva druhy teorií regionálního rozvoje. Konvergenční teorie neboli teorie rovnováhy, u nichž je předpoklad, že regionální rozvoj směřuje k minimalizaci disparit mezi regiony a povznesení ekonomický růst. Opakem konvergenčních teorií jsou teorie divergenční neboli teorie regionální nerovnováhy, u kterých se očekává zvyšování rozdílů mezi regiony.

3.3 Neziskový sektor

Hloušek, Hloušková a Hanuš (2013) popisují neziskový sektor jako místo pro spolčování občanů za jakýmkoli účelem bez cíle dosažení peněžního zisku, nýbrž cílem by měl být užitek společnosti. V České republice se pro oblast neziskového sektoru používají i následující termíny a označení: veřejný sektor, občanský sektor, třetí sektor, neziskové organizace či dobrovolnické organizace (Hloušek, Hloušková, Hanuš, 2013). Podle Skovajsy (2010) se užívá také termín organizovaná občanská společnost, který je vhodnější než termín občanský sektor, protože občanské organizace jsou založené na občanské společnosti a získávají z ní své lidské, materiální, kulturní a hodnotové zdroje. Frič (2000a) označuje neziskový sektor jako nositele rozvoje občanské společnosti.

Na přesné definici neziskového sektoru se různí autoři neshodnou Škarabelová (2005). Podle Rektořika (2001) je nezbytné nastínit kompletní prostředí českého hospodářství, aby bylo možné chápat postavení tzv. neziskového sektoru. Pro potřeby této práce byl zvolen úhel pohledu, který bere v potaz princip jeho financování.

Česká ekonomika:

1. Ziskový (tržní sektor)

2. Neziskový (netržní sektor)

- a. Veřejný sektor
- b. Soukromý sektor
- c. Sektor domácností

V tržním sektoru jsou prostředky získávány z prodeje zboží a služeb, které sektor sám vytváří nebo distribuuje. Prodej funguje na základě tržních cen, které jsou určeny na principu nabídky a poptávky. Cílem tržního sektoru je činnost za účelem dosahování zisku (Rektořík, 2001).

Zdroje pro fungování neziskového sektoru jsou finanční prostředky vzniklé v důsledku přerozdělovacího procesu z veřejných financí. Cílem tohoto sektoru není zisk, ale dosažený užitek, většinou formou veřejné služby. Neziskový veřejný sektor je financován z veřejných financí, je řízen a spravován veřejnou správou, rozhoduje se v něm pomocí veřejné volby a podléhá veřejné kontrole. Netržní sektor má především za cíl poskytovat veřejné služby. Je organizován státní správou na úrovni státu, regionu či obce prostřednic-

tvím organizačních složek státu a územních celků, včetně některých příspěvkových organizací (Rektořík, 2001).

Netržní soukromý sektor bývá také označován jako sektor nestátních neziskových organizací nebo jako třetí sektor. Cílem tohoto sektoru je přímý užitek veřejnosti, nikoliv zisk. Netržní soukromý sektor je financován prostřednictvím soukromých financí (plus příspěvky z veřejných financí) fyzických a právnických osob. Tento sektor nespadá pod organizaci veřejné správy, ale úzce s ní souvisí. Posláním neziskových organizací je podílet se na veřejné politice v rámci občanské společnosti, to je dané základním právem občana demokratické společnosti na svobodu sdružování.

Sektor domácností se účastní trhu vstupem produktů a služeb. Výrobní faktory a služby, ovlivňuje též oběh financí. Sektor domácností ovlivňuje formování společnosti, působí tak na tak kvalitu a fungování neziskových organizací (Rektořík, 2001).

Neziskové organizace

Neziskové organizace nejsou doposud jednoznačně definovány odbornou literaturou. Zákon č. 586/1992 Sb. O daních z příjmů považuje za neziskovou organizaci takovou, která je organizovaná jako právnická osoba nezřízená za účelem podnikání.

Podle Šimkové (2012) jsou neziskové organizace charakterizovány následujícími:

- jedná se o právnickou osobu
- není založena za účelem podnikání
- není založena za účelem tvorby zisku
- uspokojuje konkrétní potřeby občanů a komunit
- mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů

U nestátních neziskových organizací navíc:

- jsou autonomní (povoleno zákonem)
- členství je výlučně dobrovolné
- řídí se legislativou, díky níž mohou vytvářet neformální členské struktury

Pro neziskovou organizaci je při jejím založení (ideálně ještě před) nutné nejprve zformulování svých představ, vytvoření tzv. vize. Kvalitně zpracovaná vize je předpokladem úspěšného uplatnění poslání organizace a vytvoření strategického plánu. Vize určuje základní směr společnosti (čím chce být, kam směřuje, kde chce časem být, komu je její čin-

nost určena). Vize by měla směřovat do budoucna, měla by být krátká a srozumitelná všem a zároveň může být stejná pro několik společností. Doopravdy úspěšní vědí, kam směřují a oč usilují. Vize je jednotící prvek, který je výzvou pro všechny členy společnosti a také jejich inspirací, oporou i zdrojem pocitu smysluplnosti jejich snažení. Aby organizace vážně uskutečňovala své poslání, musí být vize ve společnosti vykládána všem jejím členům. Společně sdílený cíl je významný prostředkem mobilizace lidského potenciálu organizace, koncentrace energie osob stejným směrem. Vize musí stát v podtextu všech strategických úvah. (Šuleř, 1997).

Po definování vize následuje formulování mise, tzv. poslání. To definuje příčinu existence subjektu. Má určitý charakter a je výstižné. Poslání je formulováno tak, aby organizaci odlišila od dalších obdobně směřujících organizací. U neziskových organizací je poslání vymezeno souhrnem potřeb, které chce organizace uspokojit prostřednictvím užitných hodnot produkovaných statků či služeb (Strecková – Malý, 1998). Detailně zpracované poslání je základním předpokladem dobře fungující neziskové organizace (Rektořík, 2007).

Podle Rektoříka (2007) by poslání mělo naplňovat tyto znaky:

- vycházet ze základního pojetí neziskové organizace
- dbát na morální zásady a uznávat nezištný pohled na svět
- být konkrétní
- být zaostřené na reálnou aktivitu neziskové organizace
- být založeno na skutečných potřebách lidí a zároveň na možnostech organizace

Šedivý a Medlíková (2011) spatřují úspěch neziskové organizace v jejím založení, definování strategie dlouhodobé udržitelnosti, fungující publicitě, nacházením zdrojů, managementu lidských zdrojů a jejich rozvoji. Nezbytné je také podpora jména a dobré renomé organizace. Obrázek č. 2 graficky znázorňuje know-how úspěšné neziskové organizace (Šedivý, Medlíková, 2011).

Obrázek 2 Know-how úspěšné neziskové organizace

Zdroj: Šedivý, Medlíková, 2011

Finanční zdroje a hospodaření neziskových organizací

Hospodaření neziskových organizací musí být důkladně vedeno, tak jako v jiných organizacích, pomocí účetní evidence nákladů a výnosů, aktiv a pasiv, cash flow, zdanění příjmů, majetku a služeb. Na základě stejných principů účetnictví jako mají i ziskové organizace. Každá nezisková organizace musí být způsobilá zabezpečit účetní doklady a také určit zodpovědnosti pro jejich schvalování a evidenci (Mertová, 2014). Oblast účetnictví nestátních neziskových organizací se řídí zákonem č. 221/2015 Sb. Tento zákon nově rozděluje účetní jednotky do kategorií v závislosti na objemu celkových aktiv, ročním úhrnu čistého obratu a průměrného počtu zaměstnanců v průběhu roku (Dobrozemský, Stejskal, 2017).

Kategorizace účetních jednotek podle zákona č. 221/2015 Sb. o účetnictví ve znění pozdějších předpisů je následovná:

Mikro účetní jednotka – k rozvahovému dni nesmí překročit kritéria – aktiva celkem 9 milionů Kč, či roční úhrn čistého obratu 18 milionů Kč a počet 10 zaměstnanců.

Malá účetní jednotka – k rozvahovému dni nesmí překročit kritéria – aktiva celkem 100 milionů Kč, či roční úhrn čistého obratu 200 milionů Kč a počet 50 zaměstnanců.

Střední účetní jednotka – k rozvahovému dni nesmí překročit kritéria – aktiva celkem 500 milionů Kč, či roční úhrn čistého obratu 1 miliarda Kč a počet zaměstnanců 250.

Neziskové organizace hospodaří s dvěma typy financí. S výnosy a zvláštními finančními zdroji. Záleží na konkrétním typu organizace, podle toho se mohou výnosy i zvláštní finanční zdroje lišit.

Výnosy:

- z vlastní činnosti
- z doplňkové činnosti
- z prodeje nebo pronájmu
- z reklam
- ze sponzoringu, darů, dědictví
- z pojišťoven a fondů
- z úroků vlastních vkladů a půjček
- ze sbírek, tombol či loterií
- ze zdrojů vzniklých organizací zákonnými daňovými úlevami
- z příspěvků z veřejných rozpočtů formou dotací či příspěvků (Mertová, 2014)

Zvláštní finanční zdroje:

- členské příspěvky
- příspěvky věřících občanů
- výnosy z daní a poplatků stanovené zákonem
- vklady zakladatelů (zejména u nadací a nadačních fondů)
- výnosy z obchodování s cennými papíry ve vlastnictví organizace na kapitálovém trhu
- úvěry (Mertová, 2014)

U neziskových organizací se lze setkat i s pojmem fundraising. Jedná se o vyhledávání nových možností financování pro činnost organizace. Jsou to různé metody a postupy, jak dosáhnout nových zdrojů financování i dalších prostředků (Mertová, 2014).

Rozdělení neziskového sektoru podle právní formy:

1. nestátní neziskové organizace

- občanské spolky
- nadace a nadační fondy
- obecně prospěšné společnosti
- církve a účelová zařízení církví

2. neziskové organizace zřízené státem

- příspěvkové organizace zřízené orgány státní správy
- příspěvkové organizace zřízené obcemi a kraji

3. ostatní subjekty založené za jiným účelem než podnikání

- společnost s ručením omezeným
- akciová společnost (Hloušek, Hloušková, Hanuš, 2013)

Statistické údaje neziskového sektoru

Český statistický úřad dlouhodobě sleduje ekonomické údaje o neziskových institucích a také o počtu dobrovolníků. Evidovaná data jsou zaznamenávána pouze ze strany neziskových institucí, údaje o počtu dobrovolníků z pohledu domácností chybí. Dobrovolnická práce je hodnocena na cca 9 miliard Kč, není započtena v HDP.

Vývoj počtu pracovníků i dobrovolníků v neziskových institucích každým rokem roste. To dokazuje také tabulka č. 2, která dokumentuje vývoj od roku 2014, ve kterém byl počet zaměstnanců v neziskovém sektoru 106 179 a počet dobrovolníků 27 661. V roce 2018 činil počet zaměstnanců v neziskových institucích již 116 991 a dobrovolníků 32 455.

Tabulka 2 Vývoj počtu pracovníků v neziskových institucích

Rok	Počet zaměstnanců v neziskových institucích	Počet dobrovolníků (FTE)
2014	106 179	27 661
2015	104 176	29 184
2016	103 298	30 620
2017	106 347	31 324
2018	116 991	32 455

Zdroj: Fořtová, J. - Tisková konference, 27. října 2020, ČSÚ

Meziročně roste také počet odpracovaných hodin dobrovolníky a také ocenění jejich práce, jak je možné vidět v tabulce č. 3. Počet odpracovaných hodin dobrovolníky činil v roce 2018 téměř 57 tisíc hodin v celkové hodnotě přes 9 miliard Kč.

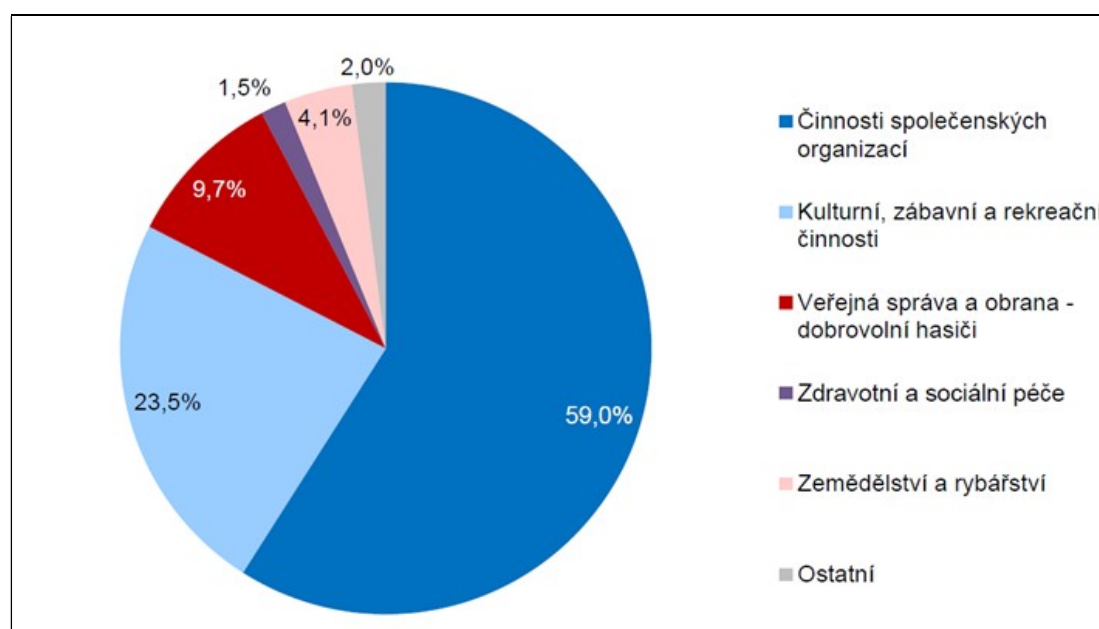
Tabulka 3 Dobrovolnická práce

Rok	Počet odpracovaných hodin dobrovolníky (tis.)	Ocenění dobrovolnické práce (mil. Kč)
2013	47 523	6 007
2014	49 594	6 309
2015	51 975	6 865
2016	54 570	7 581
2017	55 447	8 329
2018	56 866	9 324

Zdroj: Fořtová, J. - Tisková konference, 27. října 2020, ČSÚ

Obrázek č. 3 poukazuje na to, že nejvíce dobrovolníků v neziskovém sektoru funguje v oblastech společenských organizací a kulturní, zábavní a rekreační činnosti. To je rovněž případ spolku OSOTR, kterým se tato práce zabývá.

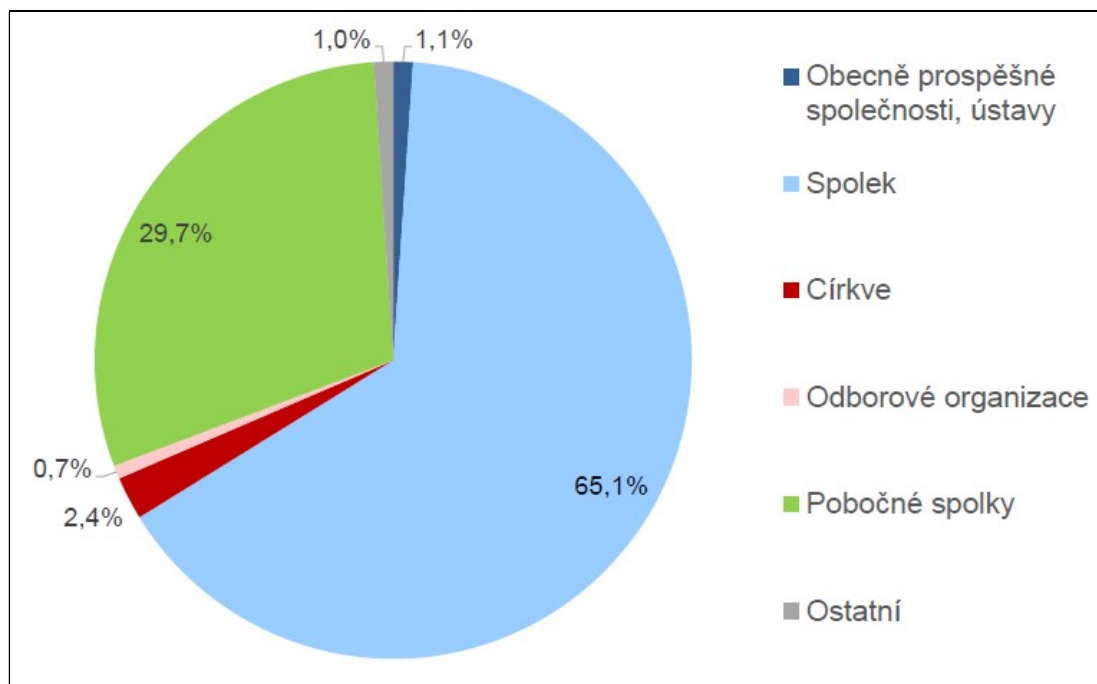
Obrázek 3 Dobrovolníci podle odvětví (2018)

Zdroj: Fořtová, J. - Tisková konference, 27. října 2020, ČSÚ

Dalším úhlem pohledu je rozdělení dobrovolníků podle právních forem organizace, ve které působí. Z obrázku č. 4 lze vypočítat, že 65 % dobrovolníků funguje ve spolcích, které nahradily občanská sdružení, zbytek dobrovolníků působí v pobočných spolcích, obecně prospěšných společnostech, církvích, odborových organizacích, nebo jinde.

Obrázek 4 Dobrovolníci podle právních forem (2018)

Zdroj: Fořtová, J. - Tisková konference, 27. října 2020, ČSÚ

Nestátní neziskové organizace

Jelikož se tato diplomová práce věnuje fungování spolku OSOTR, který se řadí mezi nestátní neziskové organizace, bude v této kapitole tato část neziskového sektoru blíže představena.

Podle Salamona a Anheiera (1999) je nestátní nezisková organizace definována jako soubor institucí existujících mimo státní strukturu sloužící zejména veřejným zájmům.

Čepelka (2003) uvádí, že nestátní neziskové organizace jsou: občanské spolky, nadace, nadační fondy, zařízení církve a obecně prospěšné společnosti, které konají činnost ve prospěch vlastních členů (formou zájmové činnosti) nebo ve prospěch veřejnosti. Posláním NNO je realizace aktivit, které uspokojují potřeby veřejnosti a společnosti.

V posledním desetiletí se těší nestátní neziskové organizace (NNO) narůstající pozornosti, hrají důležitou roli pro uspokojování sociálních potřeb veřejnosti. Citelný nárůst počtu NNO je patrný nejen v České republice ale také ve světě. NNO často realizují svoji činnost tam, kde se pro firmy, které fungují za účelem tvorby zisku, skýtá neatraktivní oblast pro uspokojování potřeb zákazníků. Tento fakt je zapříčiněn tím, že zákazníci se zájmem o uspokojování určitých společenských potřeb, nejsou schopni nebo ochotni za tyto služby

zaplatit cenu, která by motivovala soukromé firmy jejich potřeby uspokojovat. NNO dále nabízejí služby, které stát není schopen nebo ochoten zajistit, případně je poskytuje neefektivně, a tak mají NNO šanci pro své uplatnění (Novotný, Lukeš, 2008). Postavení NNO v soudobé společnosti je nenahraditelné. NNO vidí možnosti tam, kde firmy často cítí problémy, většinou proto, že zákazníci daných služeb nejsou schopni za tyto služby uhradit cenu, která by byla pro podniky lákavá (Mair, & Martí, 2006).

Nestátní neziskové organizace pomáhají lidem realizovat svoje zájmy, ulehčují svobodný projev jednotlivců i skupin, monitorují veřejné dění, berou v potaz menšinové zájmy občanů, pomáhají začleňovat znevýhodněné osoby, poskytují uspokojení různých společenských, kulturních, environmentálních a jiných potřeb. NNO často iniciují změny, určují nové trendy a jsou reprezentanty etických hodnot. Prostřednictvím NNO je možné vyplnit prostor mezi trhem, státem a rodinou. NNO mohou podchytit a využít rozmanité občanské aktivity, díky nimž pomáhají ke kladným změnám ve stylu života osob i celé společnosti (Novotný, Lukeš, 2008).

3.4 Spolky

Když bychom laické veřejnosti položili otázku, jaký je rozdíl mezi občanským sdružením a spolkem, jistě by přesně nedokázala odpovědět. Skutečnost je taková, že spolky jsou původními občanskými sdruženími, které legislativně existovaly do roku 2013. Od 1. 1. 2014 je v české legislativě, v zákoně č. 89/ 2012 Sb. občanský zákoník, zanesena tato zvláštní forma právnické osoby v podobě spolků. Spolek může být založen minimálně třemi osobami. Název spolku musí podle § 216 NOZ obsahovat slovo „spolek“ nebo „zapsaný spolek“ (Dobrozemský, Stejskal, 2017).

Jako počátek rozvoje nezávislých občanských organizací lze považovat revoluční listopad 1989, kdy však bylo potřeba vytvoření legislativního prostředí pro spontánní občanské aktivity (Deverová, 2015).

Spolky jsou dobrovolná sdružení osob, které spojuje společný zájem. Spolky spadají do kategorie neziskového sektoru, konkrétně pod nestátní neziskové organizace, jejichž hlavním cílem je uspokojování potřeb veřejnosti.

Česká legislativa definuje spolek jako právnickou osobu, která je způsobilá k právnímu jednání. §214 odst. 1 NOZ vymezuje spolek následovně: „*Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný*

svazek členů a spolčovat se v něm.“ (zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník). Nový občanský zákoník s sebou přinesl větší nároky na organizaci vztahů spolků. To by mělo vnést do této oblasti neziskového sektoru víc transparentnosti (Hájková, 2013). Podle občanského zákoníku musí mít každá právnická osoba nějaký účel, aby její založení nebylo samoučelné (zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník). Tento účel představuje obecně prospěšné ideje či vize. Smyslem právnické osoby je jejich naplňování. Předmět činnosti spolku je údaj, který je zapisován do veřejného rejstříku.

Základním a stěžejním dokumentem pro fungování a vnitřní dění spolku jsou stanovy. Ne- ní nezbytné, aby ve stanovách spolku byl uveden výčet konkrétních činností, které vedou k dosahování poslání spolku, nicméně je to vhodné, protože tento údaj přispívá ke zvýšení transparentnosti a důvěryhodnosti spolku vůči členům a v neposlední řadě také veřejnosti (zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník). Stanovy spolku musí obsahovat název, sídlo a účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku, případně určení způsobu vzniku práv a povinností, určení statutárního orgánu (Dobrozemský, Stejskal, 2017).

Založení a vznik spolku

Je nutné rozlišovat založení a vznik spolku. Podle § 226 odst. 1 NOZ spolek nevzniká svým založením, ale až po zápisu do spolkového rejstříku, který je veden rejstříkovým soudem, jak definuje zákon. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Návrh na zápis do rejstříku je podáván rejstříkovému soudu (příslušným rejstříkovým soudem je krajský soud, v jehož obvodu má spolek sídlo) zakladateli, nebo osobou stanovenou ustavující schůzí, v případě, že byl spolek založen usnesením na této schůzi. Návrh na zápis do rejstříku musí být podán bez zbytečného odkladu po založení spolku.

Spolek může být založen podle zákona dvěma hlavními způsoby, v obou případech musí spolek založit minimálně tři osoby.

- **Shodou na obsahu stanov**

Nezbytná je shoda zakladatelů na obsahu stanov, ty musejí být písemnou formou a § 218 zákona č. 89/2012 Sb. definuje jejich minimální obsah – název, sídlo a účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku, určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat, určení statutárního orgánu (Dobrozemský, Stejskal, 2017).

- **Usnesením ustavující schůze**

§ 222 až 225 zákona č. 89/2012 Sb. Ustavující schůze musí být svolaná nejméně 30 dní před svým konáním, všichni svolaní musí znát místo, čas a předmět zasedání. Každý zúčastněný schůze, který splňuje podmínky členství, je zaznamenán v prezenční listině a pohlíží se na něj jako by podal řádnou přihlášku. Během schůze se stanovují pravidla pro jednání, volí se předsedající a další činovníci. Jmenují se také členové orgánů, jak definuje zákon a stanovy. Probíhá hlasování přítomných členů. Pokud se schůze zúčastní alespoň tři osoby, mohou být stanovy schváleny.

Orgány spolku

§ 243 NOZ stanovuje, že spolek musí mít povinně statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komisi, rozhodčí komisi a další orgány určené ve stanovách. Pokud stanovy neurčí jinak, je funkční období pětileté.

NOZ nepředepisuje přesné označení orgánů. Stanovy spolku mohou orgány určit a nazvat libovolně, nevzbudí-li klamný dojem o jejich povaze.

- **Statutární orgán**

- Individuální (předseda), kolektivní (výbor) – určeno ve stanovách
- Členové statutárního orgánu jsou voleni a odvoláváni nejvyšším orgánem spolku, pokud stanovy nedefinují jinak

- **Nejvyšší orgán**

- Zpravidla členská schůze, obvyklé pojmenování je také valná hromada či schůze
- Určuje hlavní zaměření činnosti spolku, rozhoduje o změně stanov, schvaluje výsledky hospodaření spolku, rozhoduje také o zrušení spolku s likvidací

- **Členská schůze**

- Svolávána statutárním orgánem minimálně jednou ročně
- Stanovena zákonem § 248 – 254 NOZ

- Členská schůze je usnášeníschopná při většinové účasti členů spolku, usnesení může přijmout většinovým hlasováním přítomných členů během usnášení

- **Kontrolní komise**

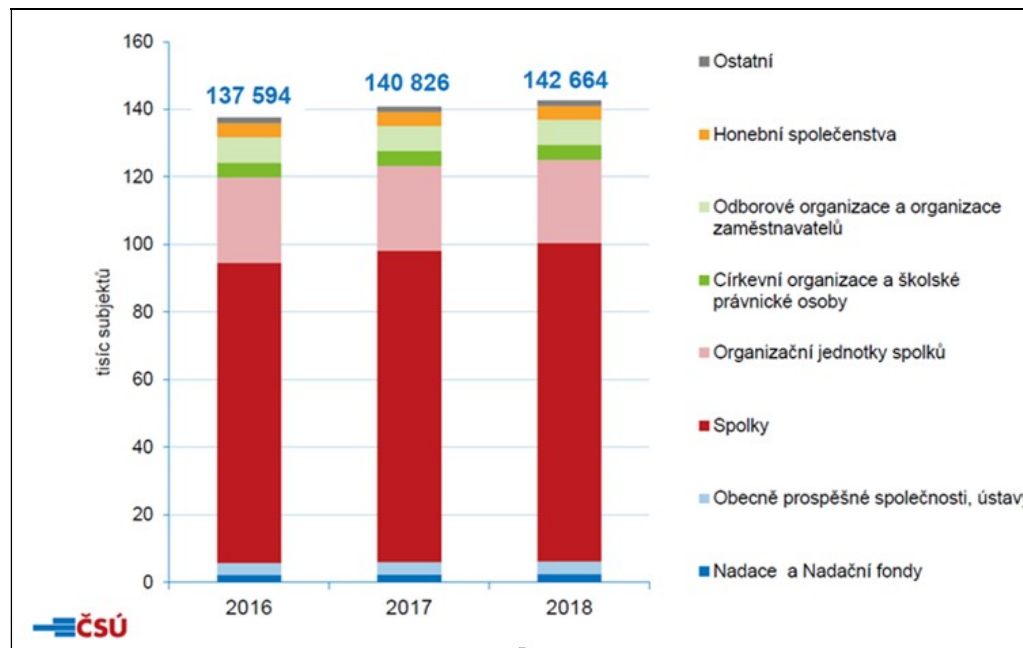
- Stanovena v § 262 – 264 NOZ
- Musí mít minimálně tři členy
- Členství v komisi není slučitelné se členstvím ve statutárním orgánu
- Dohlíží na záležitosti spolku a řád jejich vedení dle stanov a zákona

- **Rozhodčí komise**

- Stanovena v § 265 – 267 NOZ
- Tři členové, kteří jsou zvoleni a odvoláváni členskou schůzí
- Rozhoduje sporné záležitosti, které spadají pod samosprávu spolku (zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník)

Počet registrovaných spolků i ostatních neziskových institucí v České republice pomalu roste. Tento zvyšující se trend je možné pozorovat na obrázku č. 5.

Obrázek 5 Počet registrovaných neziskových institucí v ČR

Zdroj: Fořtová, J. - Tisková konference, 27. října 2020, ČSÚ

3.5 Sociální kapitál

Sociální kapitál je znakem a zároveň příčinou regionálních disparit. Je nezbytné zohlednit sociální kapitál při definování regionálních rozvojových politik (Stachová, Sýkora, Matoušek, 2011). Sociální kapitál představuje specifické zdroje či hodnoty, jež plynou z kvality i kvantity vzájemného působení společnosti, které jsou založeny na odsouhlasených pravidlech společenských vztahů, na víře v tato pravidla a instituce, které tato pravidla zajišťují i také na důvěře v další aktéry společenských skupin nebo společnosti (Sýkora, Matoušek, 2008). V současné době se organizace občanské společnosti, zejména spolky, často spojují s pojmem sociální kapitál (Skovajsa, 2010).

Sociální kapitál se vytváří, udržuje a rozvíjí díky sociálním interakcím, ať už formálním, či neformálním, v rámci sociálních sítí, skupin, komunit nebo celých společenství. V případě sociálního kapitálu nejde o vlastnost jedinců, nýbrž o propojení vztahů mezi aktéry. Zásadou sociálního kapitálu lze efektivněji dosáhnout společenských cílů. Sociální kapitál zlepšuje vzájemné působení mezi aktéry ve společnosti, díky tomu redukuje transakční náklady a zvyšuje výkonnost kompletního systému (Majerová a kol., 2011). Jedinec ze sociální skupiny, jíž je součástí, dokáže těžit individuální prospěch, který však není v nesouladu se zájmem skupiny (Lin, 2001). Vztahy spojují dílčí aktéry a jejich hospodářský, lidský i kulturní kapitál do uceleného společenského systému. Společenský kapitál obsahuje znaky společenské organizace – vztahy, vzájemné působení, kontakty, sdílené hodnoty, postoje, pravidla a procedury, důvěru v další osoby, instituce a celou společnost či komunitu (Majerová a kol., 2011).

Pojem sociální kapitál se začal objevovat na konci 80. let 20. století. V 90. letech se mu dostalo velké popularity u akademiků, kteří se zabývali demokracií a sociálním rozvojem u organizované občanské společnosti či některých politiků. Také Světová banka podporovala programy na podporu lidského kapitálu zejména v méně rozvinutých oblastech na Zemi. Podle Putnama (2000) občanské sdružování utvrzuje důvěru mezi občany, vztahy mezi nimi a uvědomění si soudržných pout k druhým lidem i celé společnosti. Sociální kapitál figuruje v dílčích oblastech sociálního rozvoje. Rozlišnosti lze spatřovat v sociálním kapitálu občanského, soukromého či veřejného sektoru. Společenský kapitál má strukturu jako vlastní společnost (Majerová a kol., 2011).

Putnam (1993) je zastáncem především kolektivního sociálního kapitálu, za který považuje mezilidské vztahy, důvěru a normy podporující kooperaci a soudržnost u lidí ve společnosti. Putnam (2000) dále uvádí, že sociální kapitál také pozitivně ovlivňuje ekonomickou

prosperitu malých komunit, regionů i celého státu, zlepšuje rovněž kvalitu činností institucí politiky. Podle tohoto autora se sociální kapitál rozděluje na dva typy: svazující a přemosťující. U svazujícího typu je posilována především solidarita uvnitř skupiny se slabým zájmem a vůlí ke spolupráci s dalšími skupinami a jejich členy. U přemosťujícího typu jsou velkým pozitivem vztahy členů odlišných skupin a sítí, které vytváří hodnotný sociální kapitál, jenž jinak není lehké vytvořit.

Sociální kapitál je prevencí konfliktů mezi různými skupinami a je rovněž nezbytný pro stabilitu sociální koherence (Putnam, 2000). Majerová a kol. (2011) uvádí, že je nutné chápat a vzít v úvahu velikost skupiny, ve které je sociální kapitál vytvářen. U sociálního kapitálu autorka a spol. poukazují na teritoriální ukotvení společenských skupin a sítí, ve kterých je potřeba rozlišovat společenský kapitál komunit z městských čtvrtí, obcí regionů, státu i nadnárodní uskupení. Autorka a kol. také uvádí, že jednotlivec může patřit hned do několika sociálních skupin najednou a vytvářet tak sociální kapitál.

Podle Portese (1998) má sociální kapitál dva základní rozdílné významy:

- **Individuální sociální kapitál**

Představuje zdroje, ke kterým má jedinec přístup prostřednictvím kontaktů s druhými osobami a členství ve skupinách, tzv. soukromý statek („známosti“).

- **Kolektivní sociální kapitál**

Jedná se o zdroje plynoucí ze vztahů mezi lidmi, jež společenství může využít k vyřešení dilemat kolektivního jednání, tzv. veřejný statek.

3.6 Občanský spolek OSOTR a jeho přínos pro region

Občanský spolek OSOTR působí v západních Čechách. Vzhledem k tomu, že se oblast zájmů, působnosti a činností OSOTRu nachází na rozhraní Plzeňského a Karlovarského kraje, konkrétně tepelský region/ Chodová Planá/ Výškov. Pole působnosti OSOTRu zahrnuje dva kraje, i když nejčastější oblast působení tohoto spolku je přímo Chodová Planá a její nejbližší okolí, kde se odehrává nejvíce jeho aktivit.

Hlavním záměrem a programem spolku je ochrana stávajícího historického dědictví, obnova historických památek tepelského regionu a pořádání společenských a kulturně vzdělávacích aktivit zaměřených na obnovu a zvelebení tohoto regionu (OSOTR, 2020).

Spolek byl založen 3. září 2007, tehdy ještě jako občanské sdružení. Do 22. března 2015 spolek užíval název Občanské sdružení pro obnovu tepelského regionu, následovně se přejmenoval na Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu. Spolek ihned po založení zahájil svoji činnost koupí zdevastovaného kostela Všech svatých v Boněnově (za symbolickou částku 1 Kč) se závazkem jeho rekonstrukce.

Tato sakrální stavba se nacházela v opravdu zdevastovaném, politováníhodném stavu, v té době kostelu hrozila dokonce i demolice a byl i nebezpečný pro bezprostřední okolí kvůli svému zchátralému stavu. Po nabytí kostela začaly bez prodlevy záchranné rekonstrukční práce, které trvají dodnes.

Kostely jsou významnými stavbami, jsou nedílným důležitým prvkem většiny měst i vesnic. Důležitost architektonicky významných staveb a účinky jejich působení na psychiku člověka potvrzují výzkumy i literatura. Například Schmeidler (2001) uvádí, že různě navržená místa mohou člověku způsobovat pozitivní i negativní pocity.

Od roku 2008 pořádá OSOTR ve spolupráci se základní školou Chodová Planá Velikonoční a Vánoční rukodělné výstavy. Ty se již staly v Chodové Plané tradicí, těší se vysoké návštěvnosti a rovněž počet vystavovaných předmětů (včetně těch prodejních) neustále vzrůstá. Výstavy se konají za podpory městyse, který levněji poskytuje prostory místního kulturního domu. Výstavy jsou moderované a součástí bývá i bohatý kulturní doprovod s různými vystoupeními. O těchto výstavách píšou i regionální noviny, konkrétně například Tachovský deník. V roce 2009 se OSOTR začal aktivně účastnit výstavních a dalších společensko-kulturních akcí v Plzeňském a Karlovarském kraji.

OSOTR se zabývá také přednáškovou činností pro veřejnost. Témata přednášek jsou zejména z oblasti sociálních věd, české historie, tepelského regionu a sousedních oblastí. OSOTR nezapomíná ani na nejmenší a pořádá akce pro děti, například Den plný her.

Kostel Všech svatých v Boněnově je hlavní, ale ne jedinou zachráněnou historickou památkou OSOTRem. Tepelský region vděčí OSOTRu za rekonstrukci kamenného kříže ve vsi Výškov, či renovaci varhan v kostele sv. Jana Křtitele v obci Úterý.

Demografický profil tepelského regionu a Chodové Plané

Tepelský region je překrásnou oblastí na západě České republiky, který zároveň částečně spadá do chráněné krajiny oblasti Slavkovského lesa, příroda v regionu je skutečně nádherná. Samotná Chodová Planá je malebné městečko se zrekonstruovaným udržovaným náměstím.

Chodová Planá se pyšní statutem městys, kterých je v České republice pouze 227, v Plzeňském kraji 12 (ČSÚ, 2020). Pojem městys znamená původně městečko, historický typ obce stojícího mezi městem a vsí; na našem území označení používáno do r. 1954, poté zrušeno a v r. 2006 opět obnoveno, nyní uděluje statut městyse předseda Poslanecké sněmovny na návrh obce po vyjádření vlády (Czech POINT, 2016).

V současné době má Chodová Planá přibližně 1600 obyvatel, po připočtení okolních obcí katastrálně spadajících pod Chodovou Planou jako například Boněnov, Výškov či Michalovy Hory pak téměř 1900 obyvatel. Oblast tepelského regionu je součástí západního pohraničí, které je dlouhodobě ztrátovou migrační oblastí (Šilhánková, 2010). V roce 2021 hospodaří se schváleným rozpočtem 57,6 milionu Kč.

Chodová Planá je významným průmyslovým centrem Tachovska rozprostírající se na 63 kilometrech čtverečních a také atraktivním místem pro turisty. V městysi najdeme červenou turistickou trasu, cyklostezku a také známý pivovar Chodovar, starobylou dominantu Chodové Plané, který je rovněž jedním ze sponzorů spolku OSOTR. Na obrázku č. 6 lze vidět malebné náměstí v Chodové Plané, které je také atraktivním bodem zájmu turistů. Partnerským městem městyse je od roku 2005 50 km vzdálené německé město Störnstein, se kterým si vzájemně vypomáhají a sdílí zkušenosti (Chodová Planá, 2020).

Obrázky č. 7 a 8 zobrazují geografickou lokaci regionu. Jedná se o západní Čechy nedaleko Tachovska, od kterého je Chodová Planá vzdálená 15 km, poblíž Plané a Mariánských lázní.

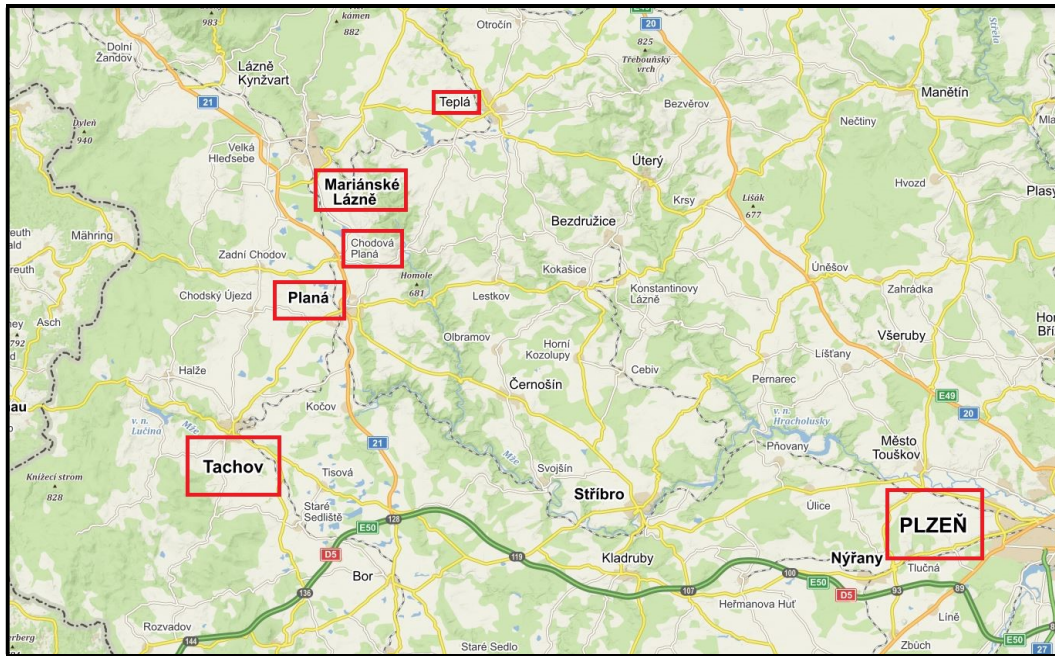
Obrázek 6 Náměstní Chodové Plané

Zdroj: Chodová Planá, 2020

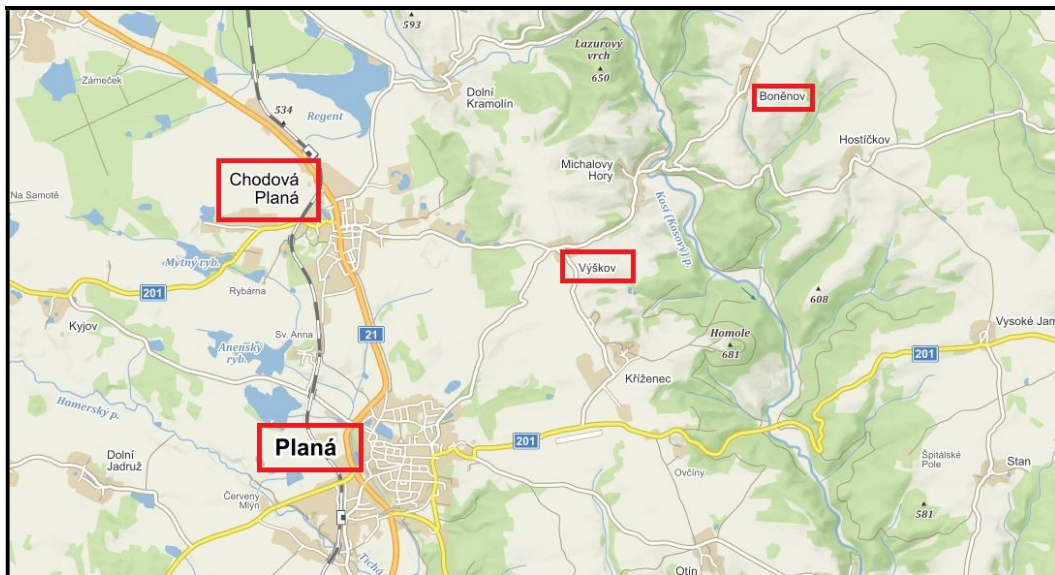

Obrázek 7 Geografická orientace regionu

Zdroj: Mapy.cz

Obrázek 8 Geografická poloha Chodové Planá a tepelského regionu

Zdroj: Mapy.cz

Složení a fungování OSOTR

Současným předsedou OSOTRu je Petr Dudarec, který předsednickou funkci převzal po svém úspěšném předchůdci, Robertu Gálisovi. Petr Dudarec však není ve funkci předsedy poprvé, vykonával ji již v letech 2015 až 2017. Robert Gális plnil úlohu předsedy v letech 2017 až 2020, bohužel na konci roku 2020 zemřel. Robert Gális za sebou nechal spoustu tvrdé práce a hmatatelných výsledků, které je možno v regionu vidět. V letech 2010-2017 byl předsedou Aleš Moravec, který se také zasloužil o rozvoj spolku, a zároveň tak i tepelského regionu (OSOTR, 2021). Spolek OSOTR se řídí platnou českou legislativou a stanovami, které byly podepsány 22. 3. 2015 ve Výškově a jsou v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb.

V současné době se spolek OSOTR skládá z 19 členů (zletilých členů), to ale nejsou jediní dobrovolníci, kteří spolek podporují, spolek skýtá také cca 10 nezletilých členů. Jeho hlavní působnost probíhá v Chodové Plané, přestože sídlo spolku je v nedalekém Výškově na adrese Výškov 6, Chodová Planá 348 13. Spolek je vedený od 1. ledna 2014 pod spisovou značkou L 4835 u Krajského soudu v Plzni. Spolek je právnickou osobou v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. OSOTR je samosprávná, dobrovolná, nevládní, nepolitická, nezisková organizace občanů založená za účelem naplňování společného zájmu, kterým je:

- Ochrana stávajícího historického dědictví a vyvíjení činnosti k záchraně a zlepšování stavu historických památek tepelsko-plánského regionu.
- Organizování společenských a kulturně-vzdělávacích akcí zaměřených na obnovu a zvelebení tepelsko-plánského regionu se zvláštním zřetelem na podnícení zájmu obyvatel o jeho kulturně historické kořeny i současný rozvoj.
- Působení na členy spolku i širší veřejnost s cílem aktivního podílu na činnostech spolku vedoucích k naplnění stanoveného programu zejména vlastní prací, hmotnou podporou, spoluprací s dalšími regionálními organizacemi a institucemi při současném využití všech dostupných zákonných možností směřujících k rozvoji regionu (OSOTR, 2020).

Organizační struktura spolku OSOTR je tvořena následujícími orgány, které jsou definované ve stanovách spolku.

- Členská schůze
- Výbor
- Předseda – statutární orgán
- Kontrolní komise
- Pokladník

(OSOTR, 2020)

Hospodaření spolku OSOTR

Hospodaření spolků obecně, tedy i OSOTRu je upraveno zákonem č. 221/2015 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Spolek hospodáří s různě vysokým rozpočtem každý rok, jak je možné vidět v tabulce č. 4. Zisk, který spolek vytvoří musí být opět použit pro naplňování cílů spolku. Spolek musí vést účetnictví a dokladovat své hospodaření.

Financování činností a aktivit spolku je nelehkou záležitostí a mnohdy dokonce velkou výzvou pro jeho členy. Na samotném financování fungování spolku se osobně podílejí rovněž i jeho členové. V roce 2008 OSOTR založil bankovní účet, kam může kdokoliv poslat finanční dar a podpořit tak jeho fungování (OSOTR, 2021). Některé aktivity, jako je například Den plný her, spolek dokonce dotuje, dobrovolné příspěvky, které se vyberou většinou pokryjí přibližně polovinu reálných nákladů na realizaci.

Na příjmech OSOTRu se podílejí také sponzoři. V minulosti mezi ně patřili například rodinný pivovar v Chodové Plané Chodovar, Městys Chodová Planá, EKO – SEPAR, s. r. o., Nýřany, PENAM, a. s. a další dárci včetně zahraničních. V současnosti sponzorsky podporují spolek Městys Chodová Planá, občané a veřejnost individuálními dary.

S výrazně vyššími příjmy spolek hospodařil v roce 2011, kdy byly jeho příjmy doposud nejvyšší, pak ještě v letech 2014 a 2016, v těchto rocích činily příjmy přes milion korun. V ostatních letech hospodařil spolek v průměru s 500 – 600 tisíci Kč.

Příjmy OSOTRu

Příjmy spolku OSOTR plynou z řad samotných členů, drobných dárců a sponzorů, z dotací městysu Chodová Planá, Státního zemědělského intervenčního fondu i Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. V tabulce č. 4 je možné vidět příjmy spolku OSOTR

v letech 2007 až 2019. Příjmy jsou každý rok jiné, větší příjmy plynuly z dotací určených na rekonstrukci kostela Všech svatých v Boněnově, dotace z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova na obnovu kostela pomohla OSOTRu získat MAS Český západ.

Tabulka 4 Příjmy OSOTR v průběhu let jeho fungování

Rok	Příjem spolku OSOTR (v Kč)
2007	3 530
2008	420 319
2009	256 211
2010	847 687
2011	2 415 221
2012	534 204
2013	569 644
2014	1 105 161
2015	683 459
2016	1 465 118
2017	604 367
2018	514 928
2019	631 757
2020	

Zdroj: OSOTR 2021

Výdaje OSOTRu

Výdaje spolku jsou zaměřené především na obnovu kostela Všech svatých v Boněnově a také na organizační aktivity související s pořádáním Velikonočních a Vánočních výstav, Dnů plných her a dalších. Podobně jako příjmy, jsou také výdaje jsou každoročně jinak vysoké, jak je možno vidět v tabulce č. 5, záleží u nich především na větších plánovaných investicích souvisejících s rekonstrukcí boněnovského kostela. Výdaje na pořádané Velikonoční a Vánoční výstavy či Dny plných her jsou ve srovnání s náklady na rekonstrukční práce zanedbatelné viz tabulka č. 6, 7 a 8.

Tabulka 5 Výdaje OSOTRu 2012-2020

Výdaje 2012 - 2020	
2012	693 789 Kč
2013	291 492 Kč
2014	1 403 695 Kč
2015	523 149 Kč
2016	1 526 822 Kč
2017	888 430 Kč
2018	496 302 Kč
2019	430 278 Kč
2020	
2021 (plánované výdaje)	

Zdroj: OSOTR, 2021

Tabulka 6 Výdaje OSOTRu 2011

Výdaje za rok 2011	
obnova kostela v Boněnově	970 945 Kč
výstavy, přednášky, dětský den, den otevřených dveří atp.	18 334 Kč
ostatní výdaje	51 104 Kč
celkové výdaje	1 040 383 Kč

Zdroj: OSOTR, 2021

Tabulka 7 Výdaje OSOTRu 2010

Výdaje za rok 2010	
střecha kostela	2 025 677 Kč
provizorní zastřešení věže	174 964 Kč
náklady na úvěr	18 503 Kč
řezivo na zbytek krovu	46 949 Kč
stavební dozor	25 000 Kč
technické vybavení	8 806 Kč
propagace OSOTR	2 295 Kč
výstavy a pronájem sálu	5 190 Kč
celkové výdaje	2 307 384 Kč
celkové výdaje po odečtu dotací	662 402 Kč

Zdroj: OSOTR, 2021

Tabulka 8 Výdaje OSOTRu 2008-2009

Výdaje v letech 2008 - 2009	
projektová dokumentace	271 630 Kč
dřevo - kulatina na krov	125 332 Kč
pořez kulatiny a uskladnění	51 337 Kč
průzkum krovu	28 917 Kč
organizace výstav	8 000 Kč
celkové výdaje	485 216 Kč

Zdroj: OSOTR, 2021

OSOTR a jeho aktivity

Spolek OSOTR se věnuje pestré škále aktivit pro širokou veřejnost, pro osoby každého věku. Spolek již tradičně pořádá Velikonoční a Vánoční výstavy, Den plný her, přednášky pro veřejnost a v neposlední řadě pracuje na obnově kostela Všech svatých v Boněnově.

Velikonoční výstava

První Velikonoční výstava se konala v březnu 2008. Každoroční tradiční výstava, která se tematicky zaměřuje na období Velikonoc se pořádá v kulturním domě v Chodové Plané za podpory městyse, který spolku poskytuje pronájem za symbolických 1.500 Kč. V duchu Velikonoc je výstava zaměřená i dekorovaná.

Vystavujícími jsou umělci a kutilové, kteří vystavují a prodávají své výrobky s tematikou velikonočních svátků. Jedná se o výrobky řemeslníků jako například uměleckého kováře, švece, švadleny, včelaře či malíře.

Mezi exponáty lze najít zdobené skořápky vajec, tradiční věnečky, výrobky z keramiky, háčkované dečky, vyšívané polštářky, proutěné košíky rozmanitých tvarů, ale také ručně šité boty z dílny posledního předrevolučního ševce z Mariánských Lázní. Výstav se zúčastňuje také umělkyně vytvářející vlastní šperky a bižuterii. Vystavují a prodávají zde své rukodělné výrobky i děti ze základní školy z Chodové Plané a Mariánských Lázní. Výstavy jsou vždy moderované organizátorkou kulturních akcí OSOTRu Dianou Gálisovou, doprovázeny hudebním podkresem a vystoupeními dětí ze základních škol v Drmoulu a základní umělecké školy v Mariánských Lázních.

V rámci Velikonoční výstavy je zajištěno drobné občerstvení pro návštěvníky. U vstupu je vždy umístěna pokladna pro případné dobrovolné příspěvky, které dále putují na obnovu boněnovského kostela.

Každoročně se výstavy účastní kolem 40 vystavujících a výstavu navštíví kolem 300 návštěvníků. Výstava běžně trvá dva dny, počínaje pátkem a trvá až do soboty. Vystoupení během Velikonoční výstavy je tematicky zaměřeno na velikonoční svátky, křesťanské zvyky a tradice.

Výstava se koná vždy přibližně dva týdny před samotnými Velikonocemi. Lidé už místní výstavu znají a se svojí účastí na ní počítají. Těší se ni, protože jim navozuje atmosféru Velikonoc a i samotného jara. Těší se také děti, pro které je největší zábavou a zároveň však také výzvou jejich vystoupení. To probíhá během konání výstavy a z publika je tak

mohou sledovat nejen jejich rodiče, blízcí a také široká veřejnost. Na obrázku č. 9 je možné vidět hojnou účast během Velikonoční výstavy i jarní exponáty. (D. Gálisová, osobní sdělení, 8. prosince 2020)

Obrázek 9 Velikonoční výstava v KD Chodová Planá

Zdroj: OSOTR, 2020

Vánoční výstava

Vánoční výstava je již obvyklou událostí konající se na přelomu listopadu a prosince. Navštěvující mohou zakoupit drobné předměty vánočního charakteru a načerpat tak během adventního času všudypřítomnou vánoční atmosféru.

Vánoční výstava je doprovázena koledami a vystoupeními dětí z umělecké školy, které se nesou ve vánočním duchu a stejně jako Velikonoční výstava je moderována již tradiční moderátorkou Dianou Gálisovou, která je též pořadatelkou této akce a značně se podílí na přípravách Velikonoční i Vánoční výstavy.

Vánoční výstava se těší vysoké návštěvnosti kolem 300 návštěvníků. Ti mají možnost zakoupit ručně vyráběné předměty jako je bižuterie, svíčky, oblečení a doplňky, drobnou vánoční výzdobu, produkty od včelaře, výrobky dětí ze školy a školky, či další předměty s vánoční i nevánoční tematikou. Lidé si chodí na Vánoční výstavu vychutnat vánoční atmosféru plnými doušky, pořídit si něco pro potěšení, setkat se s přáteli a blízkými, či jim koupit vánoční dárek.

Někteří lidé se výstav zúčastňují také z důvodu vystoupení svých ratolestí, které chtějí vidět při některém z vystoupeních nebo z důvodu podpoření spolku a této konkrétní akce. Jedno takové vystoupení právě probíhá, jak je možné vidět na obrázku č. 10.

Během Vánoční výstavy panuje vždy příjemná atmosféra, navštěvující si mohou zdarma nabídnout drobné občerstvení a čaj. (D. Gálisová, osobní sdělení, 8. prosince 2020)

Obrázek 10 Vánoční výstava v KD v Chodové Plané

Zdroj: OSOTR, 2020

Den plných her

Den plný her se již tradičně pořádá v prostorách zámeckého areálu v Chodové Plané. Akce je určena pro širokou veřejnost, především pro děti a jejich rodiče. Cílem akce je rozloučení se s letními prázdninami a zpříjemnit dětem blížící se začátek školního roku. Koná se tradičně poslední sobotu v srpnu.

Akce se těší velké oblibě, především u dětí díky zábavným netradičním herním stanovištím, kde děti testují své pohybové dovednosti a vědomosti, díky kterým po úspěšném složení všech stanovišť dostanou malou sladkou odměnu.

Dětský den je ozvláštněn tím, že je tematicky zaměřen na svět pohádek a na jednotlivých stanovištích děti doprovázejí nejrůznější pohádkové bytosti. Někteří dobrovolníci jsou například převlečeni za princezny, indiány, čarodějnice, kovboje a další postavičky z pohádek a dětských filmů. Tyto pohádkové bytosti se těší u dětí velké oblibě. Každoročně je Den plný her ozvláštněn o živé poníky, na kterých si děti do určitého věku mohou zdarma vyzkoušet jízdu za pomoci a asistence odborného dozoru chovatelů.

Na děti čekají každý rok stanoviště, které jsou hlavním programem dětského dne. Například jízda na motokárách, střelba ze vzduchovky a také nová speciální stanoviště jako například hod míčem na terč, poznávání místních rostlin, zkouška první pomoci či lukostřelba. Jedním z nejoblíbenějších stanovišť je právě jízda na motokárách, které jsou zapůjčené dětem na hlavním placi zámeckého areálu.

V případě, že si děti potřebují na chvíli oddechnout, je pro ně připraveno krátké divadlo, které zajišťuje divadelní soubor tvořený členy OSOTRu. Účast na této akci se každoročně pohybuje kolem 350 osob, především dětí s rodiči. (D. Gálisová, osobní sdělení, 8. prosince 2020)

Na obrázcích níže, lze vidět, jak probíhá Den plný her. Organizátoři jsou převlečeni do tematických kostýmů, které děti ještě více vtáhnou do her a disciplín viz obrázky č. 11 a 12.

Obrázek 11 Den plný her v Chodové v Chodové Plané I

Zdroj: OSOTR, 2020

Obrázek 12 Den Plný her v Chodové plané II

Zdroj: OSOTR, 2020

Obnova kostela Všech svatých v Boněnově

„Práce jako na kostele“. Pod tímto úslovím si každý z nás dovede představit hodně práce a námahy. Členové spolku OSOTR si tuto námahu mohou poslední roky ověřit na vlastní kůži.

Obnova sakrální stavby, kostela Všech svatých v Boněnově, která je svým významem důležitá pro celý region, je hlavním programem spolku OSOTR. Za účelem ochrany stávajícího historického dědictví, záchrany a obnovy historických památek tepelského regionu a pořádání společenských a kulturně-vzdělávacích akcí směřovaných na obnovu a zvelebení tohoto regionu by spolek v roce 2007 založen.

Kostel nabyl spolek v květnu roku 2008 za symbolickou 1 Kč s příslibem jeho rekonstrukce, jak se také ihned stalo. Záchranné práce na kostele začaly ihned po jeho nabytí.

Neuvěřitelná proměna kostela Všech svatých v Boněnově, která je zásluhou rozsáhlé a zároveň však nákladné rekonstrukce, na níž se podílejí jednak členové spolku, ale také sponzoři a zároveň veřejnost.

Na začátku rekonstrukce na místě stála prakticky jen zřícenina kostela, avšak díky iniciativě OSOTRu se kostel krok za krokem proměnil v krásnou historickou pamětihodnost. Bez zásahu OSOTRu by dnes kostel pravděpodobně již vůbec nestál.

V areálu kostela se také čas od času pořádají dny otevřených dveří, aby i také veřejnost mohla nahlédnout, co vše se změnilo a kam rekonstrukce směřuje. Den otevřených dveří je rovněž významným zdrojem příjmů. Během tohoto dne se vyberou dary od návštěvníků, kteří mají na vlastní oči tu čest vidět, kam jejich dary putují a jak se s nimi nakládá. Na kostele Všech svatých v Boněnově jsou po rekonstrukci patrné viditelné výsledky práce členů spolku OSOTR.

Z historie Boněnova

Nejdávnější informace o Boněnově přichází z roku 1360, kdy se píše o tvrzi, jejíž lokace není doposud určena (Zaniklé obce a objekty, 2020). Vesnice příslušela částečně klášteru Teplá a částečně menší šlechtě. V okolí vsi Boněnov se koncem 15. století těžilo stříbro, během druhé poloviny 16. století byly součástí vesnice přikoupeny k panství Planá.

Ještě v roce 1929 měla obec 50 domů a 313 obyvatel, v roce 1991 už jen 21 domů a 76 obyvatel.

Údajně měl farní kostel Všechn svatých stát na místě už v roce 1492. V 17. století byla stavba realizována pod vedením protestantského pastora. Poté kostel spadl pod správu fary v Ovesných Kladrubech až do roku 1785, kdy se stal samostatnou farností, ke které se přidružil sousední Hostíčkov a Domaslavičky.

Aktuální podoba stavby byla zbudována mezi lety 1877-1878 stavitelem z Tachova, J. Krausem, dosti pravděpodobně podle návrhu architekta J. Týla v pseudorenesančním stylu. Během stavby bylo využito značné množství náročných a pracných kamenických prvků z načervenalé žuly, kterými jsou zpevněna nároží i věže a obložen celý sokl.

V roce 1990 se propadla klenba kostela a o pár let později byl z důvodu bezpečnosti stržen krov věže. Kostel Všechn svatých Boněnov není nějak historicky významný a ceněný, avšak architektonická důležitost v regionu je nezastupitelná (Procházka, 2002).

Na kostele v Boněnově je velký kus práce již odveden, jak dokazují i obrázky č.15 a 16. V současné době se pracuje na rekonstrukci interiéru a do budoucna je v plánu i nová fasáda a rekonstrukce věže.

Hlavní rekonstrukční aktivity na kostele Boněnov

V roce 2008 spolek zdevastovaný kostel převzal. Rekonstrukční práce začaly úklidem suti uvnitř kostela i v jeho okolí. Rekonstrukční práce jsou realizovány díky příspěvkům členů spolku, dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu ve spolupráci s MAS Český západ, darům dobrovolníků a drobným sponzorským darům a také podpoře městyso Chodová Planá.

Koncem roku 2010 byl objekt kostela zastřešen, tím se předešlo jeho další devastaci. Provizorně byla zastřešena a zpevněna také věž kostela.

V roce 2011 byly zrekonstruovány dvě klenby a opětovně se vystavila třetí klenba.

V letech 2012-2013 probíhala pokládka hydroizolace, která byla další nezbytnou fází rekonstrukce kostela, zřízena byla také vodovodní a elektrická přípojka. Rok 2013 byl plný náročných víkendových brigád, kdy se pracovalo především na rekonstrukci podlah kostela.

V roce 2014 probíhaly kamenické práce, včetně obnovy kůru, který se v původní podobě zřítíl v 90. letech 20. století, opětovně byl vyzděn hlavní oltář a dohotovena elektroinstalace, vnitřní omítky a štuky.

Rok 2015 byl ve znamení betonu, který byl potřeba především na podlahy. Přivezena byla terakotová dlažba. Ve stejném roce byla dokončena elektroinstalace ve věži a v říjnu se penetroval kámen.

V roce 2016 proběhla pokládka terakotové dlažby, která znamenala základ pro další obnovu interiéru kostela. Došlo také k výměně oken, jelikož provizorní zasklení polykarbonátem nebylo vyhovující.

V roce 2017 došlo k osazení dvojích vchodových dveří a postupně se začal obnovovat inventář (hlavní oltář, lavice). Mimo jiné proběhla také výmalba kostela včetně nápisů nad okny s úryvky žalmů na triumfálním oblouku.

V roce 2019 proběhlo vystoupení Anny Gálisové a koncert souboru Musica Florea. Koncerty Anny Gálisové se těší velké popularitě. V tomto roce byl také nainstalován obraz Božského Srdce Páně.

V roce 2020 došlo k instalaci oltářní mřížky v interiéru kostela.

V dalších letech bude dále probíhat obnova vnitřků kostela, kostel také dostane novou fasádu a v plánu je rovněž rekonstrukce věže.

Souhrn prací dle jednotlivých let je znázorněn v tabulce č. 9.

Tabulka 9 Dílčí aktivity v kostele Boněnov

Rok	Aktivita
2021	Plánovaná aktivita
2020	Instalace oltářní mřížky
2019	Koncert Anny Gálisové, Koncert souboru Musica Florea, obraz Božského Srdce Páně
2018	Den otevřených dveří
2017	Výmalba
2016	Instalace oken
2015	Setkání pod klenbami - Den otevřených dveří a pochod z Lestkova do Boněnova, brigády
2014	Usazení oltářního kamene, vnitřní omítky a štuky, obnova kůru
2013	Brigády
2012	Hydroizolace, brigády, přípravné práce pro položení hydroizolace
2011	Setkání pod klenbami - Den otevřených dveří a pochod z Lestkova do Boněnova
2010	Krov, střecha
2009	Rekonstrukční práce, brigády
2008	Rekonstrukční práce, brigády
2007	Spolek OSOTR koupil za symbolickou částku 1 Kč kostel v Boněnově

Zdroj: vlastní zpracování, OSOTR, 2021

Na obrázku č. 13 je kostel ještě v původním stavu před zásahem spolku OSOTR. Stav kostela Věch svatých byl v opravdu špatném stavu a málokdo věřil, že by se mohl ještě zachránit před demolicí či samovolným rozpadem.

Obrázek 13 Rekonstrukce kostela Věch svatých v Boněnově roce 2007

Zdroj: OSOTR, 2020

Záchranné práce na kostele probíhaly a probíhají dodnes. Dobrovolníci pomáhají především během víkendových brigád. Tyto brigády mají nepochybně vliv na zlepšení stavu kostela, ale také se během nich setkávají lidé. Vytvářejí tak sociální kapitál v lokalitě i utužují vzájemné vztahy. Jedna taková brigáda probíhá i na obrázku č. 14.

Obrázek 14 Brigáda v kostele Boněnov 2012

Zdroj: OSOTR, 2020

Obrázek 15 Interiér kostela Všech svatých Boněnov po rekonstrukci - oltář

Zdroj: OSOTR, 2020

Obrázek 16 Zrekonstruovaný kostel Všetech svatých v Boněnově

Zdroj: OSOTR, 2020

Přednášky pro veřejnost

Spolek OSOTR pořádá čas od času také přednášky pro veřejnost, které jsou zaměřené především na oblast společenských věd, historii - zejména místního regionu. Přednášky nejsou tak pravidelné jako tradiční každoroční Vánoční a Velikonoční výstavy nebo Dny plných her, ale je to další kulturně-vzdělávací činnost, kterou se spolek zabývá. V minulosti se již pořádaly přednášky věnující se například tématům: Karel IV, Bělorusko, Zaniklé obce či Severní Korea. Účast na přednáškách je sice nižší než na výstavách, nebo Dni plných her, nutno však podotknout, že vzhledem k velikosti Chodové Plané a počtu jejích občanů, je účast kolem 30-40 návštěvníků považována za úspěšnou. Přednášek se zúčastňují zejména dospělí, ale různých věkových skupin viz obrázek č. 17.

Obrázek 17 Přednáška pro veřejnost

Zdroj: OSOTR, 2020

4 Kvalitativní výzkum

Polostrukturovaných rozhovorů v rámci kvalitativního výzkumu se zúčastnilo celkem 7 respondentů. Výběrový soubor respondentů zahrnuje pestrou paletu osob, které poji ke spolku OSOTR různý vztah. Zahrnuje muže i ženy, různých věkových kategorií a dotázaní mají i různorodá pojitka a obecně vztah se spolkem. Každý z dotázaných má přirozeně jiný úhel pohledu na téma rozhovoru, kterým je spolek OSOTR a jeho přínosy pro místní komunitu a region.

4.1 Práce s daty

Respondent č. 1

Respondentka je členkou OSOTRu již 7 let a zastává funkci organizátorky kulturních akcí. Tato funkce ji naplňuje a zároveň je jejím koníčkem. O spolku se dozvěděla přes manžela, tehdy ještě přítele, před osmi lety. Jedna z jejich společných aktivit a schůzek v jednom byla brigáda na kostele Boněnov, kdy společnými silami betonovali podlahy kostela. Tato práce je ještě více stmelila dohromady a respondentku projekt obnovy kostela o to více nadchnul, a to pro ni byla motivace člensky vstoupit do spolku a více proniknout do jednotlivých aktivit, které spolek pořádá.

Jako přínosné hodnotí respondentka získávání nových kontaktů, utváření místní komunity a zachování tradic kraje. Především podpora a propagace kostela v Boněnově směrem k veřejnosti. Respondentka se aktivně na událostech spolku podílí, vytváří propagační materiály na každou akci, kterou spolek pořádá. Respondentka má za úkol tvorbu informačních letáčků, které s ostatními členy spolku distribuuje v Chodové Plané a jejím okolí před akcemi s časovým předstihem jeden až dva týdny před konanou akcí.

Respondentka se také podílí na vytváření článků pro místní občasník Regent a Plánský měsíčník. Dále posílá nezbytné organizační informace a podklady vystavujícím pro nastávající akce. Den před konanou událostí také připravuje prostory, ve kterých se aktivity spolku odehrávají a je zajišťuje nezbytné zázemí pro jejich hladký průběh. Respondentka s ostatními členy spolku připravuje tematickou dekoraci k dané aktivitě a zároveň určuje rozmístění pozic vystavujících a jejich výrobků dle organizačního plánu, který připravuje dva až tři týdny před konanou akcí. Během samotného průběhu akce respondentka událost

koordinuje a zároveň i moderuje kulturní program, který je součástí jednotlivých akcí. Po skončení akcí se respondentka podílí na úklidu pronajatých prostor, které poskytuje městys Chodová Planá. Na závěr akce respondentka s ostatními členy zhodnocuje průběh a úspěšnost akce. Respondentka analyzuje návrhy pro zlepšení dalších akcí, počítá návštěvnost a vybrané dobrovolné vstupné, o kterém se taktéž rozhoduje, pro jaké účely bude dále použito. Tyto údaje se zároveň archivují v kronice spolku.

Díky akcím se spolek dostává stále více do povědomí veřejnosti. Každý rok respondentka pocítuje budování místní komunity a vzájemných sociálních vazeb mezi spoluobčany. Akce mají pro respondentku osobní přínos v podobě seznámení se s původními řemesly a lokálními výrobky, ke kterým by jinak těžko získala přístup. V neposlední řadě je pro respondentku neopomenutelný přínos v podobě seberealizace a seberozvoje. Během organizování aktivit v rámci spolku potkává stále nové lidi a utváří tak nové sociální vazby a kontakty. Díky těmto aktivním činnostem ve spolku zlepšila respondentka svoje organizační, administrativní i komunikační schopnosti. S každou další akcí získává respondentka možnost naučit se a dozvědět se něco nového z místních tradic a zvyků. Spolek je z velké části tvořen také rodinnými příslušníky respondentky, i díky tomu se rodina pravidelně setkává a utužuje vztahy, jak rodinné, tak přátelské s dalšími členy spolku.

Na akcích spolku se respondentce líbí spokojenost a nadšení návštěvníků, možnost setkání s vystavujícími, kteří se akcí zúčastňují pravidelně již mnoho let a s nimiž běžně nemá mnoho příležitostí k setkávání. Respondentka si také užívá možnost vyzkoušení si různých rolí v podobě moderátorky akcí, ale i možnost vrátit se do dětských let při aktivní účasti na Dni plných her, kde se na celý den promění například v princeznu, či vodníka. Zároveň největším přínosem je pro respondentku přátelská atmosféra, v jejímž duchu se nesou všechny OSOTR akce.

Respondentka se domnívá, že akce spolku jsou fajn a přínosné, ale zároveň si uvědomuje, že je stále co zlepšovat, zejména co se týká propagace. Hlavní slabinu propagace OSOTR shledává členka v sociálních sítích. Do letošního roku nebyl aktivně zprovozněn facebookový profil spolku, který by pomohl rychlejšímu a širšímu šíření informací o plánovaných aktivitách včetně pozvánek na konkrétní akce. Aktivnější propagace na sociálních sítích by také přilákala mladší generace potenciálních návštěvníků, kteří by tak pravidelně dostávali aktuální informace o dění spolku. V současnosti probíhá propagace formou tištěných letáčků a plakátů, jejichž rozvoz zajišťují sami členové spolku. Tento typ propagace je v lokalitě nejučinnější, ale zároveň je finančně velmi nákladný a časově náročný na distri-

buci. Respondentka plánuje v dohledné budoucnosti zapracovat na facebookovém profilu spolku, kam začne přidávat fotky z jednotlivých akcí, základní informace o spolku a jeho činnostech. Také si klade za cíl vybudovat na facebookovém profilu informační fórum s pevnou základnou sledujících fanoušků, kteří by tak měli možnost podávat náměty a připomínky či pokládat dotazy k akcím spolku.

Respondent č. 2

Respondent č. 2 je osoba zaměstnaná v rámci organizační struktury městyse Chodová Planá.

Respondent uvádí informaci, že městys poskytuje OSOTRu dotační tituly z rozpočtu městyse Chodová Planá, jedná se o menší částky pro spolek na pořádání akcí pro mládež apod. Z pohledu respondenta mají aktivity OSOTRu velký přínos regionu.

Respondent zmiňuje Den plný her, Vánoční i Velikonoční výstavy, jakožto akce, kterými OSOTR podporuje i jiné občany, například osoby s postižením. Respondent si je vědom, že výtěžek z akcí pořádaných spolkem OSOTRu jde dále na financování rozvoje například boněnovského kostela. Respondent uvádí fakt, že se v tomto případě jedná o místní rozvoj zejména proto, protože je aktivizován „zdola“, jelikož aktivitu organizují přímo lidé. Akce OSOTRu jsou dle dotázaného vždy dobře zorganizované a prezentované.

Respondent uvádí, že i ohlasy veřejnosti na aktivity spolku jsou velice kladné a občané si akce velmi pochvalují, to je také důvod proč městys odpouští či zlevňuje nájem prostor pro pořádání akcí OSOTRu, jako je například pronájem kulturního domu, kde se konají Vánoční a Velikonoční výstavy. Respondent také uvádí, že na výstavních akcích se dají pořádit krásné věci a na některých akcích poslechnout také nádherný zpěv mladé umělkyně Anny Gálisové.

Publicita spolku je podle respondenta v lokalitě dostatečná, mimo jiné díky letitému působení v lokalitě a snaze spolku. Spolek vnímá v regionu jako veřejnosti známý. Od spolku také městys dostává zpětnou vazbu, jaké události spolek pořádá, a tak má i městys přehled, čím se spolek zabývá. Respondent také vnímá architektonicko-kulturní přínos spolku díky záchraně historické stavby kostela Boněnov, sociální přínos v podobě podpory osob s postižením z Teplé.

Respondent č. 3

Respondent č. 3 je také jedním ze zakládajících členů spolku OSOTR a interview s ním zahrnuje i pořadatelský náhled. Motivací pro založení spolku v roce 2007 byl především velice špatný stav boněnovského kostela. V současné době pobývá v Hradci Králové, ale v lokalitě Chodové Plané má dodnes přátele. S Chodovou Planou ho tedy z místa bydliště dělí téměř 300 km a tři hodiny jízdy autem. Vzhledem k lokalitě bydliště nezastává přímo funkci ve spolku, akce a aktivity spolku se snaží podporovat, přiložit ruku k dílu a podílet se na jejich přípravách, jak jen mu to čas dovolí, protože, jak on sám říká: „lidí není nikdy dost“. Například na Den plný her je potřeba hodně dobrovolníků k zajištění celé akce a dílčích stanovišť.

Motivací je pro respondenta i ostatní pořadatele spokojenost občanů a radost druhých, zejména dětí během Dne plných her. Když jsou lidé na akcích OSOTRu spokojeni, tak i pořadatelé mají velkou radost, což je jedním z nejsilnějších motivačních faktorů k pořádání takovýchto akcí. Respondent si pochvaluje fungující spolupráci s městysem Chodová Planá. Městys spolek taktéž podporuje, protože vedení městyse je také rádo, že se v regionu „něco děje“. Chodová Planá například poskytuje menší dotace v řádech tisíců Kč na aktivity spolku, jako jsou Vánoční a Velikonoční výstava, Den plný her či poskytuje slevu na nájem obecních prostor (kulturní dům, nádvoří zámku) na pořádání akcí, nebo dokonce nájem zcela odpustí. Městys Chodová Plané také opravil na Boněnově dvě kapličky, protože viděl snahu spolku při rekonstrukci kostela Boněnov. Městys rovněž zajišťuje určitou publicitu spolku v podobě vystavení informace o konání aktivity OSOTR na internetových stránkách Chodové Plané.

Podle respondenta jsou velmi oblíbenými akcemi spolku Vánoční a Velikonoční výstavy, kam chodí lidé přímo koupit nějaký dárek druhým a akce se těší vysoké návštěvnosti – kolem 300 osob na každé akci. Oproti tomu účast na přednáškách, konaných spolkem, je o poznání nižší, ale nutno podotknout, vzhledem k velikosti městyse a regionu je vlastně návštěvnost pořád vysoká. Přednášky zpravidla navštěvuje kolem 20 – 30 lidí, na přednášku pana Zdeňka Procházky přišlo dokonce 40 – 50 osob.

Aktivity organizované spolkem jsou pořádány bez motivu zisku, nicméně je možné dobrovolně přispět. Výtěžek z dobrovolných vstupů a příspěvků pak putuje dále na provoz a rozvoj aktivit spolku či rekonstrukci kostela. Respondent uvádí zajímavý fakt, že akce

pro veřejnost spolek většinou minimálně z poloviny dotuje a náklady na pořádání akcí se pokryjí pouze částečně. Jedná se například o náklady spojené s nákupem občerstvení na akce, či pronájem atrakcí (např. koníků) na Den plný her.

O akcích OSOTRu se veřejnost může dozvědět z informačních letáčků a plakátů, z internetových stránek Chodové Plané i samotného spolku, či v občasníku Regent. Facebookový profil spolku sice existuje, ale OSOTR jej aktivně nevyužívá.

Jako motivaci návštěvníků akcí OSOTR považuje respondent především atmosféru, která bývá velmi příjemná i díky doprovodnému programu výstav a koncertů. Také možnost vidět zajímavé věci, ruční výrobky, řemeslníky, možnost vyzkoušet si rukodělné práce v dílnách během pořádaných výstav je lákadlem pro veřejnost, proč se akcí pořádaných spolkem OSOTR zúčastnit. Pro děti je motivující možnost výstavky vlastních děl, které vytvořily a během výstavy si je mohou s rodiči prohlédnout a vidět je může i široká veřejnost.

Neopomenutelný je i edukativní a kulturní přínos akcí spolku, kdy děti s rodiči prožijí příjemně strávené odpoledne, během kterého se mohou dozvědět něco nového, něco si vyzkoušet či se zúčastnit různorodého programu a her. Aktivity OSOTRu mají důležitý společenský význam. Lidé se během akcí setkávají s rodinou, přáteli i cizími lidmi. Pro neveliký městys jako je Chodová Planá, jsou akce spolku velkým zpestřením. Podobných aktivit pro veřejnost, jako pořádá spolek OSOTR není v Chodové Plané a okolí mnoho, a tak je lidé rádi navštěvují, část z nich se jich zúčastňuje dokonce aktivně.

Respondent č. 4

Respondent č. 4 zastupuje ve výběrovém souboru respondentů veřejnost, jedince, který se pasivně účastní akcí spolku. Respondent je rodič jednoho ze členů spolku OSOTR. Respondent není sám členem spolku, ale zná akce spolku OSOTR a pravidelně se jich účastní.

O spolku se respondent dozvěděl původně od svého syna před více než deseti lety. Respondent zná aktivity spolku OSOTR a zmiňuje jako příklad Den otevřených dveří v kostele Boněnov, který spolek obnovuje. Respondent se také zúčastňuje Vánočních a Velikonočních výstav, které u něj navozují atmosféru daného období a vnímá je jako naladění na vánoční či velikonoční čas a také jako událost, která je nad rámec všedních dnů a možné zastavení člověka v uspěchaných dnech.

Respondent výstavy vnímá i jako příležitost pro pořízení pěkných výrobků, které by si sám doma nedokázal zhotovit. Jedná se o různé květináče na Velikonoce či Vánoce, věnce, svícný a další pěkné zboží. Akce navštěvuje respondent především sám, ale na místě potkává přátele a lidi z okolí, kteří také akce OSOTRu pravidelně navštěvují. Respondent také rád potěší oko tím, jak jsou jiní lidé šikovní. Návštěvníci se stále opakují a přibývají noví. Na výstavy se snaží dotázaný chodit včas, aby vystavené zboží nebylo ještě „přebírané“ a byl pestřejší výběr pro případnou koupi. Respondent uvádí, že doprovodných akcí se z časových důvodů nemohl zúčastnit, ale ví o pěveckém účinkování slečny Anny Gálisové během těchto výstav.

Respondent se o akcích dozvídá díky plakátům v okolí, které bývají vždy vyvěšené cca dva týdny před konáním akce nebo od syna. Respondent se akcí účastní ryze jako účastník, divák. Na akcích doceňuje především sociální rovinu, a to spoluprací s denním stacionářem Střediskem Víteček a Domovem Pramen v Mnichově, jejichž klienti se akcí čas od času také účastní. Zároveň podpora místních drobných umělců je pro respondenta zajímavá motivace, proč na výstavy zajít a něco si na nich zakoupit. Jedná se také o umělce z nedalekého okolí, např. z Plané, kde mají tito umělci své stále obchůdky. Dotázaný zmiňuje také háčkované výrobky a bižuterii, které je možné na výstavách vidět či koupit. Zájem má respondent také o rukodělné dílny, kterých se lze na akcích zúčastnit.

Akce OSOTR způsobují respondentovi potěšení, dokážou mu zvednout náladu. Také neskrývá obdiv nad tím, jak spolek několika dobrovolníků dokáže zvládnout organizaci obnovy kostela, pořádání výstav či dnů pro děti. Respondent dále zmiňuje obdivuhodnou činnost spolku náročné opravy kostela v Boněnově. Vánoční a Velikonoční výstavy mají podle respondenta velmi milou atmosféru, která dokáže člověka příjemně naladit. Jako speciální, i pro nevěřící, označuje atmosféru v prostorách kostele Boněnov, který spolek rekonstruuje.

Respondent ví i o akci pro děti, o Dnu plných her, kterého se osobně nezúčastnil, ale z doslechu ví, že spolek OSOTR má tuto akci hezky zorganizovanou. O aktivitách OSOTRu se dozvídá také z občasníku Regent, který vychází jednou za čtvrtletí. Respondent má za to, že spolek OSOTR dělají záslužnou aktivitu, společenský přesah, pro veřejnost, váží si práce členů spolku, kteří smysluplnou aktivitu vyvíjí ve svém volném čase při svých denních nezbytných činnostech a pracovních povinnostech.

Respondent č. 5

Respondent č. 5 je webeditor a redaktor regionálního deníku, bydlištěm v Chodové Plané. O spolku se poprvé dozvěděl (cca před deseti lety) ve spojitosti se svou prací, když byl na akci OSOTRu vyslán kvůli napsání článku, fotoreportáže. Akce spolku navštěvuje pravidelně, jak Velikonoční a Vánoční výstavy, tak akce související se záchranou historického dědictví kostela Boněnov.

Respondent návštěvami akcí spolku spojuje příjemné s užitečným. Vzhledem k lokalitě, ve které žije a přátelské vazbě k rodině Gálisově, tak akce navštíví, a rovnou o nich napíše článek do místních novin. Respondent má navíc také zálibu ve fotografování, a tak i tento koníček krásně využije během návštěv akcí OSOTRu. Akce spolku navštěvuje buď na pozvání, nebo i soukromě. Respondent uvádí, že se u něj střetávají v podstatě tři roviny zájmů. Pracovní, osobní zájem a zájem OSOTRu, kterému se zvýšená publicita také hodí. Tyto roviny se prolínají a jsou pro všechny zúčastněné přínosem. Akce navštěvuje respondent většinou sám, čas od času s manželkou a občas i s tchyní.

Respondent má jako další koníček průvodcovství v Českém lese a účastníky jeho vycházek vodí, mimo jiné i do míst zaniklých sídel po válce. O to více ho těší, že spolek OSOTR zachránil kostel Boněnov před demolicí a obnovil ho již natolik, že je možné jej využít nejen k náboženskému účelu, nýbrž i ke kulturním společenským akcím jako jsou např. koncerty. Záchranu stavby vnímá jako stěžejní pro místní krajinu, ve spojitosti k historii ke předkům. Západ Čech, historicky vzhledem k lokalitě bývalých Sudet, kde se Chodová Planá také nachází, nemá své původní české obyvatele, protože v místě žili Němci, kteří byli po válce odsunuti a do oblasti se dostali lidé z celého Česka, kteří v regionu neměli „zapuštěné kořeny“ a v současné době tam lidé žijí teprve ve druhé generaci rodin. Tito lidé díky „nezapuštěným kořenům“ nemají mnohdy k tomuto kraji vztah a úctu.

Akce, které pořádá OSOTR hodnotí jako akce ve správný čas, nevytržené mimo kontext a časový rámec. Např. Velikonoční výstava se koná cca dva týdny před Velikonocemi, taktéž Vánoční výstava cca dva týdny před Vánoci a Den plný her se v zámeckém parku koná na konci prázdnin, jako takové rozloučení s prázdninami. Díky tomu, že se tyto akce již několikrát rok pravidelně opakují, staly se v regionu tradičními. Lidé jejich konání vnímají, těší se na ně, jsou pro ně zárukou kvalitně stráveného času, díky tomu pro ně mají významnou hodnotu. Respondent a redaktor v jedné osobě má od veřejnosti i zpětnou vazbu, že se na akce těší také z důvodu, že si na akcích mohou zakoupit zajímavé předměty, drobnosti. Často se jedná o výrobky dětí nebo tradičních řemeslníků.

Díky respondentovi má spolek také své „promo“ video, které lze zhlédnout na webových stránkách youtube.com. Toto video je zaměřené především na boněnovský kostel a jeho obnovu v čase. Respondentovi by se líbilo, když by spolek do svých aktivit více zahrnoval kostel v Boněnově, například výstavy, přednášky, videoprodukce či nábožensky zaměřené aktivity, liturgie a proměnit tak z kostel v jakýsi multikulturní bod lokality. Podle respondenta je jádro návštěvníků akcí spolku tvořeno především přáteli členů spolku a jejich přátel, takto vznikla „sociální bublina“ kolem spolku OSOTR, která navštěvuje akce spolku pravidelně. Jako další aktivita, kterou by mohl spolek případně pořádat, díky provázanosti s tradicemi, by mohl být jakýsi den tradičních výrob, kde by řemeslníci tradičních řemesel ukazovali práci s hlínou, kamenem a dalšími původními materiály.

Respondent hodnotí činnost OSOTRu jako nepochybně přínosnou pro region, zejména záchranu kostela Boněnov a akce pro veřejnost včetně dětí. Pokud by spolek v lokalitě nefungoval, tak by se nekonaly Vánoční ani Velikonoční výstavy, Dny plných her a kostel v Boněnově by nebyl zachráněný.

Respondent č. 6

Respondent č. 6 je současným starostou městysu Chodová Planá.

Jako první aktivitu spolku OSOTR zmiňuje záchranné práce na kostele Boněnov, které i díky svému přehledu ve stavařině, považuje za profesionální a velmi zdařilé. Jako povedené hodnotí i interiéry kostela včetně obrazů, které jsou dotažené do posledního puntíku, veškeré práce na kostele jsou precizně odvedené, nejsou tzv. pouze na oko. Na záchraně kostela Boněnov neoceňuje pouze finální výsledek v podobě zrekonstruovaného kostela, nýbrž i obrovskou snahu zúčastněných lidí.

Aktivity spolku považuje se dobře připravené a podložené, když si spolek žádá o finanční podporu, tak podklady dávají „hlavu a patu“ a nejedná se o spolek, který bych chtěl z rozpočtu městysu pouze vytáhnout finance. Spolek využívá možnost čerpání individuálních dotací od městysu, které pak směřuje na obnovu kostela Boněnov, Jarní a Vánoční výstavy či Den plných her.

Akce OSOTR zná starosta již z doby, kdy nebyl starostou, ale pouze občanem Chodové Plané. Jako dobře připravené a organizované hodnotí starosta i Vánoční a Velikonoční výstavy, na kterých opět hodnotí čas a úsilí organizátorů, které trvají i několik týdnů před samotnou akcí.

Respondent, jakožto starosta městyse, má i kladnou zpětnou vazbu od spoluobčanů Chodové Plané, že akce pořádané spolkem navštěvují rádi a rádi si také zakoupí nabízené výrobky prodávané na jejich akcích, a tím podpoří fungování OSOTRu. Akce respondent navštěvuje i soukromě s rodinou, především s dcerou, která má ráda ruční práce a během akcí, zejména výstav, si může vyzkoušet i různé rukodělné práce.

Za hlavní přínos spolku pro městys Chodová Planá považuje respondent společensko-kulturní stránku a obohacení společenského dění. Díky akcím spolku se v Chodové Plané děje kulturní zpestření pro občany a děti. Akce pro děti jsou také velmi oblíbené, a to i pro jejich rodiče. Na akcích pro děti se respondentovi líbí skutečně pečlivá příprava soutěžních stanovišť i stylové pohádkové oblečení pořadatelů na dílčích stanovištích a vyzdvihuje, že si pořadatelé s organizováním dávají do detailu záležet.

Starosta vnímá, že spolek akce pořádá čistě ve prospěch veřejnosti, bez jakékoliv vidiny vlastního obohacení. Finance, se kterými spolek hospodaří považuje za opravdu čistě vynaložené s rozumem a bez jakýkoliv vedlejších úmyslů. Starosta má spolek OSOTR rád a uznává jeho činnosti. Dotace na aktivity spolku, které poskytuje městys a jsou posuzované finančním výborem, který je navíc složený z opozice, musí být řádně podložené. Platby poté musí jít pouze na konkrétní položky, které byly předem odsouhlasené v žádosti o dotaci, jinak by nemohly být proplaceny. Dotace bývají ve výši kolem 10 – 15 tisíc Kč. Zodpovědní, připravení, ochotní, neagresivní a klidní to vše jsou přídavná jména, kterými označuje starosta členy spolku OSOTR.

Kultura a možnost vyžití, to je to, co spolek obci přináší. Akce spolku jsou hojně veřejností navštěvované, a i proto mají velký význam pro městys a místní komunitu. Na akcích spolku doceňuje především nadšení dobrovolníků, kteří akce pečlivě připravují s velkým časovým předstihem, organizačně zajišťují samotnou akci a po skončení události tráví čas jejím úklidem.

Všechny akce spolku hodnotí respondent jako velmi organizačně zdařilé a fungující. To vše pro členy spolku znamená věnování spoustu svého volného času, ale dělají to rádi a bez nároku na odměnu. Jedinou odměnou jim je spokojenost zúčastněných a kladné zpětné ohlasy, které se k nim dostanou. Akce spolku OSOTR vnímá jako tradiční, veřejnost v Chodové Plané a okolí s nimi již počítá.

Respondent se domnívá, že je lepší mít méně zato kvalitních než mnoho nekvalitních aktivit. Počet akcí OSOTR považuje za přiměřený s ohledem na místní komunitu a další akce, které se v lokalitě dějí. Městys má také svoji kulturní komisi, která taktéž zajišťuje několik

kulturních akcí a mohlo by se pak stát, že by se akce spolku a městysu překrývaly, což by bylo kontraproduktivní. Spolek OSOTR hodnotí jako místní společnosti dostatečně známý, i díky pravidelnému publikování do místního občasníku Regent.

Respondent č. 7

Respondent č. 7 představuje zástupce z veřejnosti, který se částečně účastní akcí OSOTR i aktivně. Dotázaný je muž ve věku 51 let, který žije v Chodové Plané. Jeho vztah ke spolku OSOTR je přátelský, není jeho členem. O spolku se dozvěděl od svého, dnes již zesnulého, přítele z pracovního prostředí, pana Roberta Gálise, který byl dlouhá léta členem i předsedou spolku.

Respondent navštěvuje pravidelně akce OSOTRu s rodinou, v současnosti především s manželkou, protože jejich dcera je již ve věku 14 let, a ta se zúčastňovala především Dnů plných her, když byla malá. Na Den plný her, který spolek taktéž dodnes pořádá, je již velká. Respondent se zúčastňuje Velikonočních i Vánočních výstav a také akcí pořádaných v kostele Boněnov.

S manželkou obdivují především koncerty a vystoupení slečny Anny Gálisové, která vyniká překrásným zpěvem již od dětství a její hlas krásně zní v prostorách kostela. Akce, na nichž vystupuje slečna Anna Gálisová, proto přímo vyhledávají a vnímají je jako kulturní přínos. Respondent s manželkou se také proto zúčastnili akce rozsvícení vánočního stromku, kde slečna Gálisová měla vystoupení.

Respondent se výstav účastní nejen pasivně, nýbrž i aktivně. S manželkou občas vystavují své vlastní ručně vyrobené předměty, které pak mohou být za určitý obnos prodané.

Dříve se respondent s rodinou zúčastňovali akce Den plných her. Na těchto akcích je dobrovolné vstupné a zajištěno občerstvení, jako například káva zdarma. Respondent velice kladně hodnotí množství her na této akci. Jako zajímavé stanoviště respondent zmiňuje jízdu na čtyřkolce či koníkovi.

Respondentovi a jeho rodině se líbí na akcích OSOTRu ruční práce a výrobky, které je možné zhlédnout během Velikonočních i Vánočních výstav. Med a medovina jsou produkty, které dotázaného během výstav taktéž oslovily. Dotázaný také zmiňuje jako poutavou výstavu vánočních a velikonočních výrobků rukodělných prací škol a školek. Akce OSOTR považuje za dobře zorganizované.

O akcích se respondent dozvídá především z vylepených letáčků po Chodové Plané a z občasníku Regent. Portfolio aktivit OSOTRu hodnotí jako dostatečně rozmanité a ne-

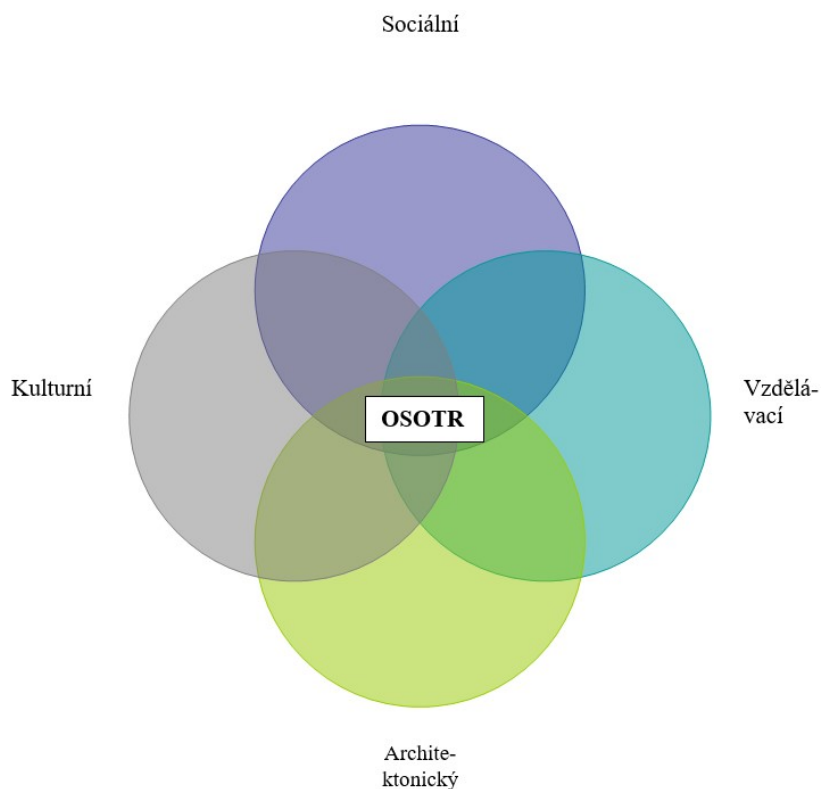
napadají ho další možné aktivity, které by mohl OSOTR pořádat. Akcí se respondent zúčastňuje jako navštěvující, nezúčastňuje se pořadatelsky či jinak organizačně.

4.2 Shrnutí a interpretace získaných dat

Přesahy a prolínání mezi jednotlivými přínosy spolku OSOTR jsem graficky znázornila na Vennově diagramu níže.

Na přínosy spolku je účelnější nahlížet globálně, nikoliv pouze parciálně. Přínosy jsou také individuální podle vztahu jedince ke spolku a jeho motivací účasti na aktivitě. Rozdílná je přidaná hodnota pro členy spolku, coby organizátory, jiná pro aktivní účastníky a jiná pro návštěvníky akcí.

Obrázek 18 Přínosy spolku OSOTR

5 Diskuze

Na základě uskutečněných rozhovorů bylo zjištěno, že respondenti považují jako hlavní přínosy spolku OSOTR následující oblasti: kulturní, vzdělávací, sociální a architektonickou. Tyto oblasti přínosů se vzájemně propojují a vytvářejí mezi sebou přesahy. To vše společně tvoří kulturně-vzdělávací, kulturně-společenské, architektonicky-vzdělávací a další přínosy spolku OSOTR.

5.1 Výsledky práce a doporučení pro další výzkum

Rovněž malé spolky působící na mikroúrovnicích, včetně spolku OSOTRu, se významně podílejí na regionálním rozvoji v regionu. Jsou důležitým dílkem ve skládance regionálního rozvoje České republiky. Spolek OSOTR má jednoznačně neopomenutelné zásluhy na regionálním rozvoji tepelského kraje. Malé spolky obecně mají velký potenciál, co se týče participace na regionálním rozvoji. Mají šanci mnohé ovlivnit či změnit. Rostoucí trend vzniku nových spolků je příznivým faktem pro regionální rozvoj. Je však důležité, aby se jednalo o spolky s vidinou uskutečňování společenského přesahu, nikoliv o spolky zneužívající dotace a podpor.

Spolek OSOTR lze považovat za dobrý příklad fungujícího spolku v rámci občanské společnosti podporující regionální rozvoj pro podobné spolky.

Vzhledem ke kvalitativnímu charakteru provedení výzkumu této práce by bylo pro další navazující výzkum vhodné využít kvantitativních metod, které by mohly dojít k výsledkům obecně aplikovatelným.

Kulturní přínos

Většina respondentů uvádí značný přínos spolku OSOTR v oblasti kultury a společenského dění. Občané městyse Chodová Planá vítají každou kulturní událost, kterou mohou během roku navštívit. Aktivity pořádané spolkem vnímají již jako tradiční, počítají s nimi a těší se na ně. Dotázaní také často vypověděli, že akce, které spolek organizuje, bývají velice dobře připravené do nejmenších detailů. Respondenti se rádi zúčastňují především Velikonočních a Vánočních výstav, Dnů plných her a akcí pořádaných v kostele Boněnov, kde se pořádají mimo jiné také koncerty vážné hudby. Během kulturních akcí se návštěvníci rádi setkají s rodinou, přáteli a známými, a mohou si tak kulturní událost užít společně.

Vzdělávací přínos

Akce spolku OSOTR mají pro veřejnost taktéž edukativní přínos. Vzdělávací přínos mají obzvláště přednášky pro veřejnost, které OSOTR čas od času pořádá. Přednášková činnost je zaměřena zejména na oblast společenských věd, českou historii, tepelský region a sousední okolí. V průběhu Velikonočních a Vánočních výstav si mohou návštěvníci vyzkoušet tradiční výrobu rukodělných prací v rámci dílen, které jsou již jejich obvyklou součástí. Především děti se tak mohou dozvědět a naučit něco nového, ale běžně se dílen zúčastňují i dospělí. Edukativní jsou také Dny plných her, kde je možné absolvovat jak sportovní, tak i vědomostní stanoviště a disciplíny. V neposlední řadě lze spoustu zajímavých informací zaznamenat během návštěvy kostela v Boněnově, ke kterému se váže dlouhá pestrá historie a architektonická fakta.

Sociální přínos

Sociální přínos aktivit OSOTR neopomenutelný. Lidé navštěvují události pořádané spolkem s rodinou či přáteli, při kterých se potkají s dalšími blízkými, ale i cizími lidmi. Během jednotlivých akcí je setkávání lidí a komunity důležitým prvkem, který právě tvoří sociální kapitál tohoto regionu. V současné době, kdy je společnost pohlcena sociálními sítěmi a virtuálním světem, je osobní kontakt a skutečné setkávání lidí velice důležité, jelikož upevňuje vztahy mezi lidmi, komunitou i společností. Vysoká návštěvnost je největším důkazem, že se lidé aktivit zúčastňují rádi. Odezva komunity z Chodové Plané na akce pořádané spolkem OSOTR je velice pozitivní. Lidé se na akce chodí bavit, potkávat se s přáteli i vzdělávat. Často respondenti zmiňují příjemnou atmosféru, která na akcích panuje. V rozhovorech také zaznělo, že cílem návštěvy je i jakési naladění se. Členové spolku, organizátoři, zase uvádějí, že rádi pořádají akce, kde se sejde hojný počet účastníků a dobře se baví. Radost spoluobčanů a dětí je pro členy spolku OSOTR velkou motivací i odměnou, která je pak hřeje na duši.

Architektonický přínos

Architektonický přínos je zřejmý nejvíce ze záchranné činnosti kostela v Boněnově. Respondenti velice kladně hodnotí rekonstrukční práce spolku a velmi si váží usilovné soustavné práce jeho členů.

Kostel v Boněnově spolek převzal jako ruinu, ze které postupně, díky své pili, snaze a pečlivé práci, vytvořil zase krásnou sakrální stavbu, která je pýchou regionu. Lidé hodnotí pozitivně také samotný přístup spolku. Ten vynakládá veškeré úsilí na to, aby bylo vše autentické dle původní podoby. Z pohledu členů spolku OSOTR se zase jedná o jistou výzvu zrekonstruovat kostel do původního stavu podle originální předlohy. Největší zásluha patří spolku nepochybně za rekonstrukci kostela, není to však jediná stavba, o jejíž obnovu se spolek zasloužil. Spolek dále zrekonstruoval také dvě kapličky. V oblasti tepelského regionu a okolí je, oproti zbytku kraje, vysoká kumulace věřících, i proto jsou tyto sakrální stavby důležitým prvkem regionu.

5.2 Přínos práce a doporučení pro spolek OSOTR

Tato diplomová práce potvrdila různorodé pozitivní přínosy spolku OSOTR pro tepelský region a Chodovou Planou, zejména přínosy kulturní, společenské, architektonické a vzdělávací. Potvrdila se i konvergentní teorie regionálního rozvoje a důležitý princip regionálního rozvoje tzv. působení zdola, při kterém je důležitá aktivita samotných (místních) lidí, od kterých mají přijít náměty a projekty (MAS Partnerství venkova, z. s., 2021).

Jako příležitost pro spolek OSOTR se nabízí zvýšení publicity skrze sociální sítě jako jsou Facebook či Instagram, kde by spolek mohl zveřejňovat plánované akce, vytvářet vlastní komunitu příznivců a také prezentovat výsledky své činnosti. Skrze moderní média by se jim dostalo možnosti oslovit mladší generaci obyvatel tepelského regionu, pro které je komunikace a získávání informací přes sociální sítě standardní cesta. Diplomová práce také přinesla výsledek, že veřejnost hodnotí aktivity spolku jako velmi kvalitně připravené a jejich počet dostačující. Do budoucna by spolek mohl pořádat například vlastní ples s tombolou a výtěžek z této akce použít na obnovu kostela Všech svatých v Boněnově nebo na jiné své aktivity.

5.3 Limity práce

Za jeden z limitů této práce lze považovat fakt, že závěry z provedeného výzkumu nelze zcela zobecnit a aplikovat na všechny další spolky v České republice.

Další limit představuje počet respondentů, který může ovlivnit datovou saturaci, a tím i validitu výzkumu. Při samotném výzkumu a následné analýze se již další nová témata neobjevovala, ale nelze zcela vyloučit, že při vyšším počtu respondentů by se další dílčí informace nevyskytly.

6 Závěr

V současné době se běžně setkáváme s činnostmi a aktivitami nejrůznějších neziskových organizací, které mají za účel uspokojení potřeb občanů a veřejnosti.

Předmětem zájmu a zkoumání této diplomové práce je Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu (OSOTR). Spolek působící v oblasti Chodové Plané se zabývá pestrou škálou aktivit pro širokou veřejnost, kterých se můžou zúčastnit jak místní občané, tak kdokoli má zájem. Akcí spolku OSOTR se pravidelně zúčastňují místní obyvatelé, ale i ti přespolní. Tradičními akcemi spolku jsou Velikonoční a Vánoční výstavy, Dny plných her a neopomenutelná je také hlavní činnost spolku, kterou je obnova kostela v Boněnově.

Je obdivuhodné, jak zaníceně a zodpovědně pořádají členové spolku OSOTR nejrůznější akce a aktivity pro veřejnost ve svém volném čas a bez nároku na finanční odměnu.

Motivace členů OSOTR je spokojenost lidí a rozvoj tepelského regionu. Spokojenost především zúčastněných osob, často dětí a jejich rodičů na pořádaných výstavách, přednáškách, Dnech plných her, kam se mohou zajít podívat a zúčastnit se přichystaných aktivit. Navíc se dozvědět i něco nového, nebo se jen pobavit s ostatními občany z místní komunity.

Spolek prostřednictvím svých aktivit zprostředkovává kulturní vyžití, ale i skutečnou sociální interakci a kontakt, kterého je ve dnešní době, kdy celý svět ovládají sociální sítě a online prostředí, velký nedostatek.

Členy spolku OSOTR spojuje činnost, laskavost ale také značný sociální přesah, když svůj volný čas věnují ku prospěchu spoluobčanů. Odměnou je jim za tuto nezištnou činnost, kterou všichni konají dobrovolně, dobrý pocit, že pro rozvoj tepelského regionu vynaložili úsilí a úsilí, které je vidět. Výsledkem jejich trpělivé, pečlivé a velmi konstantní práce je například zdařilá rekonstrukce kostela Všech svatých Boněnov, nebo vysoká návštěvnost místních občanů oblíbených Vánočních a Velikonočních výstav či Dnů plných her.

Z výzkumné části také vyplývá, že největší přínosy spolku OSOTR jsou kulturní, sociální, vzdělávací a architektonické oblasti. Mezi kulturní přínosy lze zařadit Vánoční a Velikonoční výstavu či koncerty v kostele Boněnov. Sociálním přínosem je zejména setkávání lidí, komunity během pořádaných událostí, prohlubování sociálních vztahů mezi obyvateli, tvorba sociálního kapitálu regionu a posílení komunitní identity. Za vzdělávací přínos lze považovat nově získané informace a vědomosti z konaných přednášek, praktické doved-

nosti nabyté v rukodělných dílnách během Vánoční a Velikonoční výstavy či vědomostních stanovišť během Dnů plných her. Jedním z nejoceňovanějších přínosů spolku OSOTR, je bezesporu obnova kostela Všech svatých v Boněnově, kterou také všichni respondenti zmiňovali během interview. Kromě rekonstrukce kostela se spolek také zasloužil o obnovou dvou místních kapliček.

Praktické poznatky výzkumné části odpovídají dosud známým teoretickým východiskům uvedených v teoretické části této diplomové práce. Práce potvrdila pozitivní přínosy spolku OSOTR pro tepelský region a regionální rozvoj.

7 Seznam použitých zdrojů

1. Akční plán strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2022. MMR. 2020.
2. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. - UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
3. CAPELLO, R.: *Regional economics*, 1. pub., Oxon: Routledge, 2007. 322 p. ISBN 978-0-415-39521-2.
4. Czech POINT. [online]. 2016. [cit. 2020-10-10]. Dostupné z <https://www.czechpoint.cz/public/?s=m%C4%9Bstys>.
5. ČEPELKA, O. *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Liberec: Omega, 2003. ISBN 80-9023-764-9.
6. Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České Republiky – 2010* [online]. 2020. [cit. 2020-12-16] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2020>.
7. Český statistický úřad. *Hodnota dobrovolnické práce vzrostla*. [online]. 2020. [cit. 2020-12-12]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/hodnota-dobrovolnicke-prace-vzrostla-k1eri03uyg>.
8. Deverová, L. 2015. *Studie pro Koncepti politiky vlády vůči nestátním neziskovým organizacím do roku 2020, týkající vývoje legislativy* [online]. [cit. 24. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_a_deverova_legislativa_pro_web.pdf.
9. DOBROZEMSKÝ, V., STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v praxi*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-476-8.
10. DUNFORD, M. Regional development model. In *International encyclopedia of human geography*. 9. [s.l.]: Elsevier, 2009. s. 10.
11. FRIČ, P. 2000a. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (Rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: AGNES. 113 s. ISBN 80-902633-6-4.
12. Hájková, A. Aktuality. *CRDM: Manuál k novému Občanskému zákoníku pro neziskovky*. [online]. 2013 [cit. 2021-01-17]. Dostupné z: <http://crdm.cz/clanky/aktuality/manual-k-novemu-obcanskemu-zakoniku-pro-neziskovky/>.
13. HAMPL, M. *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha: DemoArt, 1996. ISBN 80-902154-2-4.

14. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-2620-982-9.
15. HLOUŠEK, J., HLOUŠKOVÁ, Z., HANUŠ, P. *Teorie a právo neziskového sektoru*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-305-5.
16. HRABÁNKOVÁ, M. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011. ISBN 978-80-7204-752-9.
17. HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 978-80-2131-413-9.
18. Chodová Planá. [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://www.chodovaplana.cz/>.
19. JÍLKOVÁ, E. *Hospodářská politika a regionální rozvoj*. Olomouc: Moravská vysoká škola, 2018. ISBN 978-80-7455-070-6.
20. KADERÁBKOVÁ, J., MATES, P., WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, 447 s. ISBN: 80-86473-80-5
21. KRAFTOVÁ, I., MAŠTÁLKA, M., MATĚJA, Z., SVOBODA, O. a ZDRAŽIL, P. *Bezpečný rozvoj regionu: základní koncept*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-261-0.
22. KREJČÍ, T. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. V Brně: Mendelova univerzita, 2010. ISBN 978-80-7375-414-3.
23. KUTSCHERAUER, A., et al. *Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: jejich vznik, identifikace a eliminace* [online]. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2010 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z <http://www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/DownloadFile/6703.aspx>.
24. LIN, N. *Social Capital: A theory of social structure and action*. Cambridge: Cambridge University Press. 2001.
25. MAIR, J., MARTÍ, I. Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*, 2006, 41, 36-44. ISBN 978-1-107-18897-6.
26. MAJEROVÁ, V., KOSTELECKÝ T., SÝKORA, L. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina*. Praha: Grada, 2011. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-2474-093-5.

27. *Mapy.cz*. [online]. [cit. 2020-12-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=13.3689000&y=49.7705000&z=11>.
28. MAS Partnerství venkova, z. s. [online]. [cit. 2021-20-02] Dostupné z.: <http://www.maspartnerstvi.cz/o-nas/co-je-mas.html>.
29. MERTOŮVÁ, P. *Mezioborová praktická studia*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6986-2.
30. MINAŘÍK, B., BORŮVKOVÁ, J., VYSTRČIL, M. *Analýzy v regionálním rozvoji*. [Praha]: Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-129-1.
31. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.
32. NOVOTNÝ, J., LUKEŠ, M a kol. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-2451-473-4.
33. OSOTR. [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://www.osotr.cz/>.
34. PONIKELSKÝ, P. *Organizace regionálního rozvoje*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011. ISBN 978-80-87174-10-4.
35. PORTES, A. *Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology*. *Annual Review of Sociology*, 1998, 24, 1-24.
36. PROCHÁZKA, Z. *Plánsko a Tachovsko: Planer und Tachauer Region*. V Domažlicích: Nakladatelství Českého lesa, 2002. Historicko-turistický průvodce. ISBN 80-86125-24-6.
37. PUTNAM, R. D. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster, 2000. ISBN 978-0-7432-0304-3.
38. PUTNAM, R. D. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*, Princeton: Princeton University Press, 1993. ISBN 978-0691037387.
39. REKTOŘÍK, J. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3.
40. REKTOŘÍK, J. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení: [učebnice]*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6.
41. SALAMON, L., ANHEIER, H. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní srovnání)*. Praha: Agnes, 1999, ISBN 80-902-6331-3.
42. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference. *Region v rozvoji společnosti 2019*, Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2019. 978-80-7509-709-5.

43. SCHMEIDLER, K. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě*. Vyd. 2. Brno: Z. Novotný, 2001. ISBN 80-238-6582-x.
44. SKOVAJSA, M. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.
45. *Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+*. MMR, 2020.
46. STRAUSS, A., Juliet CORBIN, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 808583460x.
47. STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. *Veřejná ekonomie: pro školu i praxi*. Praha: Computer Press, 1998. Business books (Computer Press). ISBN 80-7226-112-6.
48. SUCHÁČEK, J. *Územní nerovnosti v teoriích regionálního rozvoje*. Regionální disparity: Working papers [online]. 2008, 2, [cit. 2020-10-14]. Dostupný z WWW: <http://disparity.vsb.cz/dokumenty2/RD_0802.pdf>. ISSN 1802-9450.
49. SÝKORA, L., MATOUŠEK, R. *Sociální kapitál a teritorialita sociálních sítí*. In: Poštolka, V. – Lipský, Z. Popklová, K., Šmída, J. (eds) *Geodny Liberec 2008 sborník příspěvků*, Geodays Liberec 2008, Technická univerzita v Liberci, Liberec, s. 50-56.
50. ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. *Úspěšná nezisková organizace. 2., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Grada, 2011. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.
51. ŠILHÁNKOVÁ, V. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. ISBN 978-80-7395-019-4.
52. ŠILHÁNKOVÁ, V. *Vybraná témata z regionálního rozvoje*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2010. ISBN 978-80-9046-710-1.
53. ŠIMKOVÁ, E. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. Vyd. 5., upr. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. ISBN 978-80-7435-230-0.
54. ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, c2005. ISBN 80-239-4057-0.
55. ŠULERŮ, O. *Manažerské techniky 2*. Olomouc: Rubico, 1997. Knížka pro každého (Rubico). ISBN 80-85839-19-9.
56. TÖDLING, F. Regional development endogenous. In *International encyclopedia of human geography*. 9. [s.l.]: Elsevier, 2009.

57. WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-720-1699-0.
58. YIN, R. K. *Case Study Research. Design and Methods*. 4th ed. London: Sage Publications, 2009.
59. Zákon č. 221/2015 Sb. o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
60. Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje
61. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů
62. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
63. Zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
64. Zaniklé obce a objekty. [online]. [cit. 2020-09-13]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=4123>.

8 Přílohy

Polostrukturovaný rozhovor

Občanský spolek pro obnovu tepelského regionu a jeho přínos pro tepelský region

1. Jaký vztah máte ke spolku OSOTR?
2. Znáte aktivity OSOTRu? Jak jste se o něm dozvěděl/a?
3. Navštěvujete některé akce spolku? Pravidelně? S rodinou/přáteli?
4. Jaký přínos pro vás akce OSOTRu mají?
5. Co se vám konkrétně na akcích OSOTRu ne/líbí?
6. Podílíte se nějak na akcích OSOTR? Podporujete OSOTR?
7. Víte více akcí OSOTRu? Příp. jaké další?
8. Doporučili byste OSOTR něco konkrétního?
9. Myslíte, že má OSOTR dostatečnou publicitu?